Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

1875 – 1925

DYRENES RÅD OT VISER MENNESKETS KLÆDT.

FORENINGEN TIL DYRENES BESKYTTELSE I DANMARK

1875 — 20. NOVEMBER — 1925

AARHUS
TH. THRUES BOGTRYKKERI
MCMXXV

FORENINGENS PROTEKTORER

FORENINGENS ÆRESPRÆSIDENT

Sætter vi end en Del over Styr
af hvad der fra først blev os givet,
— saa længe vi holder af Børn og Dyr,
slaar Hjertet endnu dog i Livet.

Otto Borchsenius.

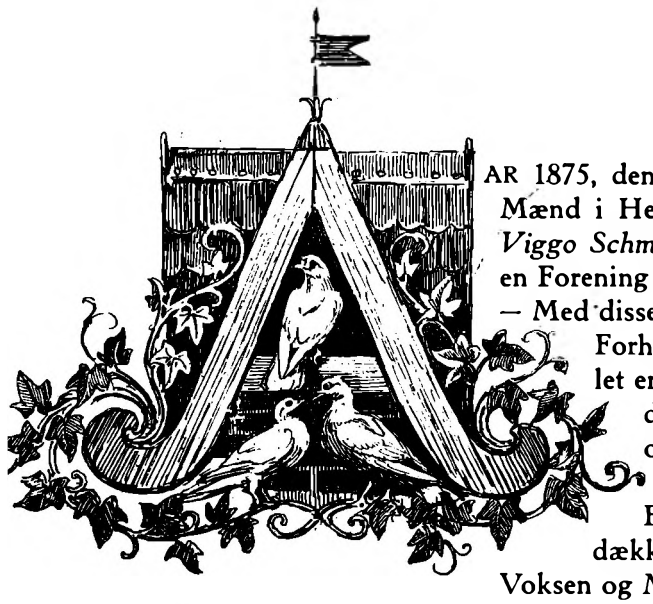

AR 1875, den 20. November, samledes en Del Mænd i Henhold til en af Hr. Civilingeniør *Viggo Schmidt* udstedt Indbydelse til at danne en Forening til Dyrenes Beskyttelse i Danmark. — Med disse Ord begynder Foreningens ældste Forhandlingsprotokol, og saa lige til og let er det at finde Navnet paa den Mand, der her i Landet førte Tanken om et organiseret Dyrebeskyttelsesarbejde ud i Livet. Men det er det tørre Faktum, der her berettes, og Ordene dækker over Tankens Tilblivelse, dens Voksen og Modning i en lille Kreds af Mænd og Kvinder, hvis Interesser naaede ud over det almindelige og det hverdagsagtige og som samledes i fælles Virketrang for humane og filantropiske Idéer.

De ledende og ildnende inden for denne Kreds var Ægteparret Lembcke, daværende Kammerraad *Jacob Christopher Lembcke* og Hustru *Julie Albertine Augusta Lembcke*, født *Wilster*. Lembcke, der var en Bagersøn fra Korsør, blev i sin Ungdom ansat som Kontorist paa Bogense Toldkontor, hvor han hurtigt avancerede til Fuldmægtig, og hvorfra han gik over til Stillingen som Assistent i Finansministeriet 1855. I 1866 indgik han Ægteskab med Frk. *Wilster*, Datter af Oberst *Alexander von Wilster*, og kom ved dette Ægteskab i Besiddelse af en betydelig Formue. Økonomisk uafhængig tog Lembcke, der den Gang havde et svageligt Helbred, 1873 sin Afsked fra Ministeriet, og havde nu fuldstændig frie Hænder til at ofre sig for det Arbejde, der var ham kærest af alle, og i hvilket han havde den ivrigste og mest varmhjertede Medarbejder i sin Hustru, nemlig at bringe Hjælp til nødlidende og fattige og at tage sig af de fattige Børn. Der blev rigeligt Brug for Ægteparrets store Offervillighed og Virksomhedstrang, og Lembcke kom hurtigt til at indtage Pladsen som Formand i forskellige godgørende Selskaber. »Frederiksberg Fattigkasse« og »Frederiksberg Arbejderhjem« var blandt dem, der nød godt af hans Energi og store Hjerte, ja, det sidstnævnte Selskab

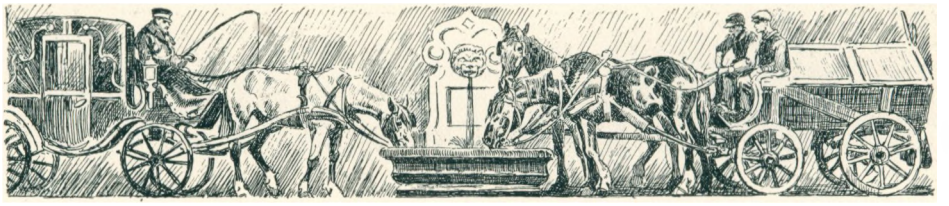

frelste han endog fra en truende Fallit. Med en god Sag gik ingen forgæves om Hjælp til Lembckes Dør. Intet Under derfor, at Ægteparrets Hjem — en Villa paa Hjørnet af Thorvaldsensvej og Bülowsvej med udstrakt Have i den Gang landlige Omgivelser — blev søgt af Folk fra alle Lejre, af Videnskabsmænd og Kunstnere, af Embedsmænd og af Handelens og Haandværkets Mænd, kort sagt af alle, der havde noget paa Hjerte, trængte til at faa det udtalt og maatte have det drøftet i en forstaaende, hjælpsom Kreds. De, der én Gang havde besøgt dette Hjem, kom stadig atter tilbage dertil, saa at Omgangskredsen i Tidens Løb blev overmaade stor, og den omfattede mange af Tidens betydeligste Mænd og Kvinder. Endnu for en halv Snes Aar siden levede der mange af det gamle Slægtleds Folk, hos hvem Sammenkomsterne derude stadig stod i frisk Erindring, og som med Glæde mindedes de indholdsrige, vækkende, men ogsaa muntre Aftenmøder, thi der var intet Hængehovederi og ingen sygelig Sentimentalitet. — Forfatteren *Otto Borchsenius*, der hørte til den faste Vennekreds, og som hyppigt har mindet om disse Aftner, nævner som den muntreste i Kredsen Digteren *Kaalund*, hvis Ankomst han beskriver i følgende Linier:

Civilingeniør, Løjtnant Viggo Schmidt,
f. 29. Oktbr. 1840, d. 27. Januar 1922.

Med flagrende Kappe og udbredt Favn
jeg ser over Tærsklen ham træde.
Hvem kunde som han vel nævne et Navn
med Gensynets Hjertensglæde.

Og hvem kunde bedre end Kaalund — Dyrenes Digter — berede Vejen for Dyrebeskyttelsestanken eller udtrykke den mere yndefuldt, mere rørende og smukt; han som nærede en dyb Kærlighed til Dyr og fandt

— i Dyrenes Liv
de pudsigste Træk som en Kender,
og nød som »den herligste Tidsfordriv«,
at agte paa sine Venner.

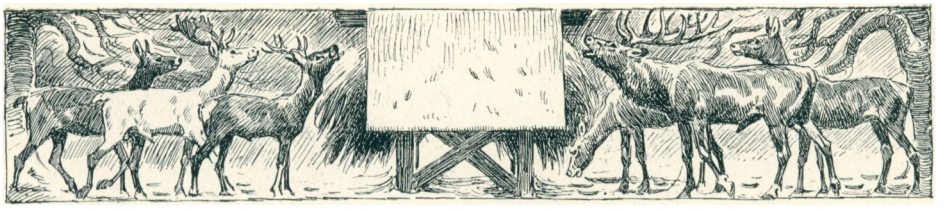

En anden velset Gæst var Grosserer *David Graah* fra Kristiania. Han var Dansk, men bosat i Norge. Han kom hyppigt ned til sit Fædreland og glemte da aldrig at besøge Lembckes. Allerede i 1859 havde han været medvirkende til Stiftelsen af Foreningen til Dyrenes Beskyt-

Julie Albertine Augusta Lembcke, f. Wilster,
f. 11. Oktbr. 1826, d. 18. Marts 1899.

Etatsraad Jacob Christopher Lembcke,
f. 7. Jan. 1833, d. 14. Febr. 1907.

telse i Kristiania, og det hørte til hans kæreste Drømme at se en lignende Forening blive skabt i Danmark. Det var en Sag, han under sine Besøg hernede atter og atter bragte paa Bane.

En bedre Jordbund end hos Lembckes kunde denne Tanke heller aldrig faa. Der var hos dem et aabent Øje for, hvad Dyrene ved gamle Fordomme og gammel Overlevering maatte lide af Overlast, og for den Tankeløshed og Hensynsløshed, hvormed Samfundet i det daglige Livs Foreteelser for frem mod dem. Den Tanke, at Dyrene, hvis Kræfter blev udnyttede af Mennesket, og hvis Liv man tog, maatte have et Krav paa, ja, en uafviselig Ret til en hensynsfuld Behandling og til Skaansel for unødig Lidelse, var forlængst drøftet og klarlagt, og alt var egentlig rede til at optage et Arbejde paa dette humane Grundlag. Hæmmende stod

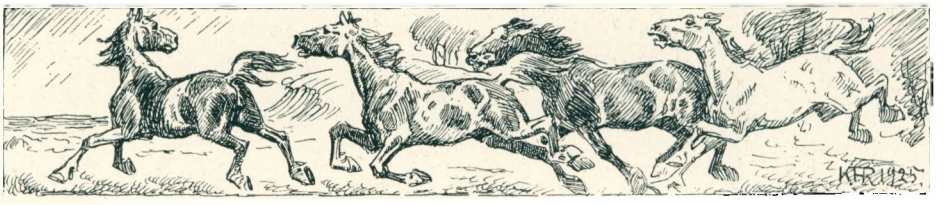

kun Tanken om, at Tiden maaske ikke fuldt ud var moden til Idéens Udførelse; man var ikke blind for de Vanskeligheder, der maatte overvindes, eller for den Modstand, der sandsynligvis vilde rejse sig. Der ventedes saa at sige kun paa en Handlingens Mand, een, der kunde se bort fra Vanskelighederne og som med sangvinsk Sind vilde sætte Svinghjulet i Gang.

Netop paa dette Punkt af Udviklingen var det, at Kaalund indførte sin Fætter, Løjtnant, Civilingeniør Viggo Schmidt i Lembckes Hus. Schmidt, der som Løjtnant havde deltaget i Krigen 1864, havde tilbragt en stor Del af sit Liv paa Rejser i alle Verdensdele, havde lært meget og set meget under denne sin rastløse Færden. Han elskede Dyr og havde — som Kaalund ofte med Lune beskrev det — hele Huset fuldt af Papegøjer i skrigende Farver og tamme eller halvtamme Aber, der drev deres Spil i hans Lejlighed, ikke altid til idel Fryd for hans Gæster. Schmidt beskrives iøvrigt af sine samtidige som en yderst ekscentrisk Natur, en sprudlende aandslivlig Mand, altid fuld af Idéer og altid ivrig efter at sætte den seneste i Værk. Mange er de Foretagender, Schmidt har været med til at starte, men — han ejede egentlig kun lidt af den sejge Energi, der gennem aarelangt Arbejde bringer en Sag til Sejr. Alt dette være nu, som det vil — Schmidt var i hvert Fald Manden, der med en stærk Følelse for den Uret, Dyrene led, straks greb Tanken om en Dyrebeskyttelsesforening — og han gik hurtigt i Gang med Tankens Realisation.

Som ovenfor nævnt udsendte Viggo Schmidt en Indbydelse til forskellige betydende og formaaende Mænd, og man tager neppe fejl, naar man forudsætter, at han fandt de fleste af dem blandt Lembckes Venner og Bekendte. Paa Mødet den 20. November 1875 tiltraadte de tilstedeværende efter en kort Diskussion Forslaget om Oprettelsen af en Dyrebeskyttelsesforening. Der konstitueredes en foreløbig Bestyrelse med:

Kammerherre, Chef for Staldetaten *Haxthausen* som Formand,
Generalkrigskommissær *Torp* som Næstformand og
Overretssagfører *Schytte* som Sekretær,
medens
Kammerherre, Oberst *Krieger*, Oberst i Artilleriet *Lønborg*,
Premierløjtnant *Weiss* og Civilingeniør *Schmidt*

dannede et Bestyrelsesudvalg, der fik til Opgave at udarbejde en offentlig Indbydelse til Indmeldelse i Foreningen, hvis Navn straks fastsattes til: *Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark.*

Som Begyndelsesfond skænkede Ingeniør Schmidt 100 Kr. til Afhol-

delsen af løbende Udgifter, og efter at Forsamlingen havde udtalt en Tak til Schmidt for hans Bestræbelser for Sagens Fremme, hævedes Mødet.

Allerede den 27. November forelagde Bestyrelsesudvalget paa et Møde Udkastet til Indbydelsen, der blev approberet og indrykket i alle Hovedstadens Dagblade. Indbydelsen lød som følger:

»Uagtet vor Lovgivning i Sammenligning med andre Landes indeholder ikke faa Bestemmelser sigtende til Dyrenes Beskyttelse mod Mis-

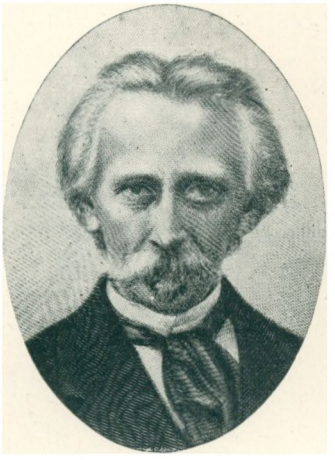

H. V. Kaalund,
f. 23. Marts 1818, d. 27. April 1885.

Grosserer David Graah,
f. 9. Januar 1803, d. 4. Februar 1887.

handling, er det dog hævet over enhver Tvivl, at der i saa Henseende endnu staar meget tilbage at udrette ikke blot ved en forøget Virksomhed fra Lovgivningsmagtens og det Offentliges Side, men ogsaa — og maaske fortrinsvis — derved, at de Private vie denne Sag deres Opmærksomhed. I Erkendelse heraf og i Lighed med, hvad der finder Sted i andre Lande, ere Undertegnede traadte sammen i det Øjemed at danne en Forening til Dyrenes Beskyttelse i Danmark.

Idet vi hermed opfordre Medborgere og Medborgerinder til at slutte sig til denne Forening, skulle vi som de Midler, ved hvilke Foreningen væsentligst vil søge at fremme sit Formaal, fremhæve Følgende:

1) Gennem den periodiske Presse at vække Opmærksomhed hos Publikum for Sagen.
2) Udbredelse af passende Smaaskrifter, gratis eller til lav Pris, i Særdeleshed hos saadanne Personer, hvis Livsstilling bringer dem mest i Berøring med Dyr, saasom Vognmænd, Kuske, Heste- og Kvæghandlere, Slagtere o. s. v.

3) Bestræbelser for i Skolerne at vække Opmærksomhed for Vigtigheden af ved passende Læsestykker og paa anden Maade hos Ungdommen at indprente vore Pligter mod Dyrene og fremkalde Medfølelse for disse vore Medskabninger.
4) Anmeldelse for Øvrigheden af Personer, der gøre sig skyldige i Mishandling af Dyr, tilligemed Offentliggørelse af Beretninger om Sagerne og deres Udfald.
5) Passende Foranstaltninger, sigtende til ved den offentlige Menings Magt at forebygge saadan Mishandling af Dyr, som Loven i dens nuværende Skikkelse ikke rammer med Straf.
6) Ved offentlig Omtale, Diplomer, Medailler og Pengesummer at belønne Personer for god Behandling af Dyr og derved anspore til Efterligning.

Indmeldelse i Foreningen modtages af enhver af os Undertegnede. Det aarlige Medlemsbidrag er fastsat til en Krone«.

Indbydelsen var underskrevet af:

Kaptajn *S. Bauditz.* Kreaturkommissionær *F. Buchardt.* Professor *Carl Bøgh.* Kammerherre, Ritmester *Berner Schilden.* Litograf *Th. Berg.* Kammerherre, Oberst *Castenskiold.* Politiinspektør *C. Clausen.* Lensgreve *Dannemand.* Slagtermester *Chr. Ebstrup.* Kammerherre *F. C. Eide.* Bankdirektør *H. P. Frederiksen.* Konditor *G. Gianelli.* Kammerherre, Chef for den kongelige Staldetat, *F. Haxthausen,* Formand. Kammerjunker, Løjtnant *Edward Hiort.* Dr., Lektor ved Universitetet *S. M. Jørgensen.* Oberst *Kauffmann.* Kammerherre, Oberst *J. C. Krieger.* Overlærer *H. V. Kaalund.* Hestehandler *C. Kønig.* Oberst *Lønborg.* Kammerraad *J. C. Lembcke.* Vognmand *C. Mortensen.* Premierløjtnant *N. A. Meyer.* Overkrigskommissær *C. L. Madsen.* Apoteker *H. P. Madsen.* Forstkandidat, Finérskærer *T. Nielsen.* Politiassistent *Ludvig Olrik.* Sadelmagermester *C. T. Rothmann.* Professor *H. V. Stockfleth.* Civilingeniør, Løjtnant *V. Schmidt.* Overretssagfører *Wilhelm Schytte,* Sekretær og Kasserer. Snedkermester *R. J. Sørensen.* Generalkrigskommissær *Torp,* Næstformand. Forlagsboghandler *Otto B. Wroblewsky.* Premierløjtnant *W. Weiss.* Teaterdirektør *Robert Watt.*

Foreningens Fremkomst blev i Pressen omtalt paa den mest forekommende Maade.

»Berlingske Tidende« skriver 30. November 1875 i sin Omtale af Foreningen bl. a.:

»Formaalet er i og for sig saa smukt, og de Midler, ved hvilke Foreningen vil virke, saa hensigtsmæssige, at vi paa det Bedste kunne anbefale Indbydelsen til vore Læseres Velvilje«, medens

»Aftenposten« for samme Dato bl. a. siger:

»Der er upaatvivlelig en vid Mark her i Landet for en saadan Forenings Virksomhed, og der er al Grund til at antage, at den hos de forskellige Autoriteter vil finde al Imødekommenhed«.

Foreningens Start fandt saaledes Sted under de bedste Auspicier, og Bestyrelsen maatte saa at sige lige straks i Gang med Henvendelser til Magistrat og Jernbanebestyrelse angaaende Kreaturerne paa Københavns Fælleder og om Transport af Dyr paa Statsbanerne. Men det blev dog Arbejdet med at skaffe Medlemmer, der fortrinsvis i den første Periode maatte tages fat paa, idet man samtidig forberedte sig paa, naar et passende Antal Medlemmer var samlet, at kunne fremlægge Forslag til Love paa en Generalforsamling, hvor den foreløbigt konstituerede Bestyrelse da vilde træde tilbage og give Plads for en af Medlemmerne valgt.

Den konstituerede Bestyrelse naaede dog at faa fastslaaet Foreningens Bomærke, og Viggo Schmidt formede heldigt Foreningens Motto i følgende Ord: »*Dyrenes Røgt viser Menneskets Kløgt.*«

Den 10. Juli 1876 fandt Foreningens første Generalforsamling Sted. Den blev afholdt i Industriforeningens Foredragssal og var, efter hvad det nu er muligt at skønne, besøgt af ca. 60—70 Medlemmer. Folketingsmand, Overretsprokurator *T. Leth* var Dirigent, og Overretssagfører Schytte fremlagde paa Bestyrelsens Vegne et Forslag til Vedtægter, til hvilke der af Kammerraad Lembcke var stillet en hel Række Ændringsforslag. Det er betegnende for Lembckes forsigtige Taktik, at han bl. a. ønskede Udtrykket »kjærlig Behandling af Dyr« ombyttet med »samvittighedsfuld Behandling af Dyr.« De fleste af Lembckes Ændringsforslag blev vedtagne, Lovene godkendte, og man gik derefter til Valg af Bestyrelse.

Foreningens første paa Generalforsamling valgte Bestyrelse fik følgende Sammensætning:

Kammerherre *Haxthausen*,

Premierløjtnant *Weiss*,	Overretssagfører *Schytte*,
Lensgreve *Dannemand*,	Professor *Jean Pio*,
Kreaturhandler *Buchardt*,	Kammerraad *Lembcke*,
Civilingeniør *Schmidt*,	Distriktsforstander *Hoffgaard* og
Korpsdyrlæge *Westring*,	Redaktør *Rom*.

Medlemmerne er her opført efter det opnaaede Antal Stemmer, der varierer fra 55 til 39.

Ved Udgangen af 1876 havde Foreningen 1241 Medlemmer og naaede allerede 30. April 1877 op paa 1521.

W. Weiss. V. Schmidt. F. Buchardt.
W. Schytte. F. v. Haxthausen. J. Chr. Lembcke.
N. C. Rom. Dannemand. Westring.
C. Hoffgaard. Jean Pio.

Det var af vidtrækkende Betydning for Foreningen, at en saa indflydelsesrig og anset Personlighed som Kammerherre Haxthausen fra første Færd var villig til at indtage Formandspladsen i Foreningen. Udadtil som indadtil var han altid parat til at virke for dens Vel, og han kunde allerede ved Mødet i Novbr. 1875 meddele, at Kong Christian den IX havde givet Tilsagn om at ville overtage Protektoratet for Foreningen. Kong Christian var som bekendt en stor Dyreven og lagde ved flere Lejligheder dette for Dagen; han nærede gennem hele sin Levetid en varm Sympati for Foreningens Arbejde og tillod Foreningen i Aarene 1877, 1879, 1881 at afholde Præmieuddelinger i Kristiansborg Slots pragtfulde Apartementssal, hvor hele Kongefamiliens Nærværelse kastede Glans over disse Fester. Som Foreningen skylder Kong Christian den IX den dybeste Taknemlighed for den Støtte, Kongens varme Interesse gav Foreningen i de første vanskelige Aar, saaledes maa Foreningen i Taknemlighed bevare Mindet om Kong Frederik den VIII, Foreningens anden Protektor, og kan glæde sig over hos Hans Majestæt, vor nuværende Konge, at have fundet den samme Interesse for Sagen. Hans Majestæt Kong Christian den X overtog i Oktober Maaned 1912 Protektoratet.

Naar der ovenfor er brugt Udtrykket »Foreningens første vanskelige Aar«, saa er dermed sagt, at slet saa behageligt og let som i de allerførste Startningstider gik de følgende Aar ikke. Efterhaanden som Foreningen i sit Arbejde greb ind i det daglige Livs Forhold, krævede Ændringer og Forbedringer i Dyrenes Behandling og derved ofte berørte hele Samfundslags Interesser og den menneskelige Egoisme, ja, saa maatte der selvfølgelig rejse sig Vanskeligheder og Modstand; fjendtlige Angreb udeblev ikke og kunde ikke undgaas.

Foreningens første Sekretær, Overretssagfører Schytte, der kun virkede indtil 5. Maj 1877, mærkede i sit Arbejde kun lidt til dette. Det var som sagt først da Virksomheden udfoldede sig stærkere, at Sekretæren — det daglige Arbejdets Leder og Udøver — fik at føle, hvor meget der var at overvinde, hvor taalmodigt og forsigtigt der maatte gaas frem, for med Haab om gunstigt Resultat at kunne se Fremtiden i Møde. Det blev Lembcke, der tog dette Arbejde op. Efter Generalforsamlingen i Maj 1877 valgtes han enstemmigt til Sekretær. Med Tiden til sin Raadighed, med alle Evner og fuld Arbejdsenergi tog han fat, og der var fuldt op af Omraader at sætte Kræfterne ind paa. Kreaturtransport, Slagtesagen og Lovgivningens Mangelfuldhed i dyrebeskyttende Retning, alt dette maatte tages op til Behandling. I de følgende Afsnit vil nogle Hovedlinier i dette Arbejde blive trukket op, her skal det kun nævnes, at Lembcke havde en levende Forstaaelse af, at man maatte gaa

forsigtigt og nøgtern til Værks. Han nærede den største Angst for ved blind Iver at skade sin Sag, ligesom han i sit Arbejde veg uden om alt overdrevent Føleri, det han stadig prædikede stærkt imod. Han skelnede mellem Dyrevenlighed og det, han kaldte Passion for Dyr. »Det er en beklagelig Kendsgerning«, sagde han engang offentligt, »at der findes Dyrevenner, som giver vore Modstandere kraftige Vaaben i Hænde. De have udpræget Passion for Dyr, gøre dem til Genstand for en Slags Forgudelse, samtidig med at de kunne være ubarmhjertige mod deres Medmennesker. Naar de gøre sig til Latter ved deres naragtige Paafund, kunde man jo lade dette blive deres egen Sag, men Ulykken er, at mange humant tænkende Mennesker, hvis Støtte ellers turde paaregnes, lader sig skræmme bort ved disse Ekstravagancer, idet de skærer alle Dyrevenner over een Kam«. Det maa regnes som en Lykke for Foreningen, at en Mand som Lembcke kunde ofre saa mange Aar af sit Liv paa Arbejdet, først som Sekretær og senere som Formand, og fra første Færd paa Grundlag af sin besindige Kløgt give Foreningen den Kurs, der var den eneste rette, og som Foreningen i alle følgende Aar har holdt.

Foreningens Navn angav, at Virksomheden omfattede hele Landet, og Lembcke havde derfor straks ved Generalforsamlingen i 1876 blandt Ændringerne til Vedtægterne foreslaaet optaget som en af Foreningens Opgaver: at oprette Filialer i Provinserne. Det varede heller ikke mange Aar, før Filialerne begyndte at dukke op. 1879 oprettedes Filialer i Aalborg og Horsens, snart fulgte andre store Provinsbyer efter, Hobro 1884, Viborg 1886 o. s. v., ja, saa langt som til St. Croix virkede Eksemplet, og der oprettedes dér 1887 en Forening delvis paa Grundlag af Vedtægterne for Moderlandets Forening og med Lembcke som Æresmedlem. Erfaringer viste dog i Aarenes Løb, at de mange Filialforeninger, der indadtil som udadtil stod helt selvstændige, gjorde en samlet Optræden efter ensartede Principper ret vanskelig, og efterhaanden indgik disse Filialforeninger derfor som Led i Hovedforeningen, saaledes at de fra Aaret 1900 betegnedes som Kredse af Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark. Allerede 1876 havde Foreningen dog faaet en Filial i »Dansk Kvindeforening til Dyrenes Beskyttelse«, hvis Stifterinde var Fru Lembcke, og som havde til Opgave at formindske Dyrplageri i Husholdningen, men dog først og fremmest at paavirke Børnene i dyrebeskyttende Retning; det var fra denne Forening, at mange af de Børneforeninger til Dyrenes Beskyttelse udsprang, som senere indgik i »Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark« under Navnet »Ungdomsforbundet til Dyrenes Beskyttelse«. Kvindeforeningen indgik selv 1903 i den store Forening.

Der blev altsaa hurtigt en Del at holde sammen paa, og Lembcke

Foreningens Ejendom, Raadhusstræde 15.

følte i stedse højere Grad Savnet af et Meddelelsesorgan, et Tidsskrift for Dyrebeskyttelsen. Der blev i 1878 gjort et Forsøg i denne Retning, idet Viggo Schmidt startede Tidsskriftet »Androkles«, hvis 1. Hefte indledes med H. V. Kaalunds bekendte Digt: »Du Menneskebarn, som bryster dig stolt« (2. Vers dog tildigtet af Otto Borchenius, da Kaalund under Digtningen efter eget Sigende blev baade »syg og dum«). Til 2. Hefte skrev Holger Drachmann »Androkles og Løven«, og den ivrige Redaktør havde ogsaa henvendt sig til Sophus Schandorph om Bidrag. Schandorph skrev ogsaa et Digt — om en Kat — men det blev lidt for humoristisk til at passe i Rammen. »Androkles« udkom kun med 9 Hefter, gik saa ind og var heller ikke, hvad Lembcke tænkte sig som Organ for Dyrebeskyttelsen. I et Bestyrelsesmøde i Oktober 1879 meddelte Lembcke, at han fra 1. Januar 1880 vilde udgive et Maanedsskrift for Dyrebeskyttelse og bad om Bestyrelsens Samtykke til, at Skriftet betegnedes som Organ for Danske Foreninger til Dyrs Beskyttelse. Hertil gav Bestyrelsen naturligvis beredvilligt og taknemligt Samtykke, og »Dyrevennen«s første Nummer udgik 1. Januar 1880 og udgaar altsaa nu paa 46. Aargang. Fra 1880—1901 udgav Lembcke »Dyrevennen« paa egen Bekostning, men redigerede egentlig Bladet ganske som Organ for Foreningen, refererede Generalforsamlinger, gav Foreningsmeddelelser o. s. v., og først da han saa, at Foreningens økonomiske Status var god nok til at kunne bære alle Udgifter ved Bladet, der var blevet uddelt gratis til Medlemmerne, lod han fra 1902 »Dyrevennen« helt overgaa til Foreningen som Medlemsblad, men fortsatte Arbejdet som dets Redaktør.

1877 havde Foreningen faaet Bopæl centralt i Byen, idet Redaktør N. C. Rom, der blev Medlem af Bestyrelsen 10. Juli 1876, midlertidigt havde indrømmet Foreningen Kontor i et af sine Forretningslokaler i Ejendommen Vesterbrogade 2 B, hvor Foreningen residerede indtil Oktober Flyttedag 1880. En Mand, der interesserede sig en Del for Foreningen, havde paa Schmidts Opfordring købt Ejendommen Lille Helliggejststræde 14 (nu Niels Hemmingsensgade 14) med Henblik paa Foreningen, til hvilken han udlejede 2. Sal som Kontor, uopsigelig fra Ejerens Side og saaledes, at Foreningen fik Forkøbsret paa Ejendommen, om den maatte faa Raad til at købe Stedet. Dette Forhold gik imidlertid ikke i Orden, og Foreningen maatte atter skifte Bopæl fra Oktober Flyttedag 1886, da den flyttede til Læderstræde 30, hvor den forblev, indtil Lembcke 1894 tilskødede den Ejendommen Raadhusstræde 15.

Den 1. Maj 1899 blev en Mærkedag i Foreningens Historie ved Aabningen af den veterinære Poliklinik, der i sine første Aar havde til Huse i Ahlefeldtsgade 31, og som senere flyttedes til dens nuværende

Lokale, Nansensgade 49. Poliklinikens Opgave er at give gratis Dyrlægehjælp til fattige Menneskers syge Husdyr, og dens Oprettelse, der skyldtes Lembckes og Dyrlæge *Svend Larsens* Initiativ, blev hilst med Glæde og Taknemlighed. Dyrlæge — nuværende Overdyrlæge — Svend Larsen tilbød straks sin Assistance vederlagsfrit som Klinikens Dyrlæge og har gennem de mange Aar, der nu er forløbet ofret Arbejde, Tid og Interesse paa denne Institution, der ved Oprettelsen var enestaaende ikke blot i Norden, men i hele Europa.

At give en udtømmende Fremstilling af Lembckes Arbejde i Foreningens Tjeneste lader sig ikke gøre; det faar være nok at sige, at han ofrede et umaadeligt Arbejde paa dens Trivsel og satte alt ind paa at faa den anerkendt som en Institution af kulturel og moralsk Betydning for Slægten. Han førte den frelst over mange økonomiske Skær, og han og Fru Lembcke, hans trofaste Medarbejder, var i de Tider Centrum i alt Arbejde for Dyrebeskyttelsen. For Lembckes var Dyrebeskyttelse ikke noget isoleret, men et Led i Kæden af alle humane Bestræbelser, og derfor kædede de den saa tæt sammen med Børneopdragelse, saaledes som det skete, da de i 1894 oprettede den første af »Landbrugskolonier for fattige Børn« paa Ejendommen »Frihedslyst« ved Hørsholm, som Lembckes havde købt i dette Øjemed, og som det skete, da Fru Lembcke stiftede de mange Børneforeninger. Lembckes var i 80erne flyttet fra Thorvaldsensvej til »Aldershvile« ved Bagsværd Sø, men snart efter søgte de nærmere til deres Hjertebarn, Børnehjemmet paa Frihedslyst, og købte Ejendommen »Skovlyst« mellem Lyngby og Holte. Det blev et haardt Slag for Lembcke, da hans Hustru den 18. Marts 1899 pludselig døde, ramt af et Hjerteslag, men han optog samvittighedsfuldt den Del af Arbejdet, der havde paahvilet hende, og som havde været hende saa kær. Fru J. Blicher-Clausen skrev ved Fru Lembckes Død:

Jeg bringer Dig Børnenes Hilsen og Tak,
en Tak med Ungdommens Røst.
Tak fra en Slægt, som vokser sig stærk
og frejdig paa »Frihedslyst«.

Jeg bringer Dig Dyrenes Hilsen og Tak,
at mildnet Du har deres Kaar.
Dyr kan tale foruden Ord,
mere end mange forstaar.

Lembcke var i 1888, da Kammerherre Haxthausen paa Grund af Alder trak sig tilbage, blevet Foreningens Formand og efterfulgtes i Sekretærpladsen af Justitsraad *V. C. Petersen*, en varmhjertet og ivrig Dyreven. Arbejdet havde altid i sig selv været Lembcke en Tilfreds-

stillelse, men han oplevede som Frugt af sit Arbejde at se Foreningen anerkendt af Publikum og Autoriteterne, og de mange, store og smaa Legater og testamentariske Gaver, som efterhaanden tilflød Foreningen fra Folk i de forskelligste Samfundslag, var ham et talende Bevis for, at Sagen og Foreningen havde vundet Sympati i vide Kredse. Et af de første Legater skænkedes iøvrigt allerede i 1880 af Foreningens gamle Velynder, Grosserer David Graah. Legatet var paa 10,000 Kr.

Med udenlandske og særlig med nordiske Dyrebeskyttelsesforeninger stod Lembcke i tæt og livlig Berøring, var Æresmedlem i de fleste af dem og hædret med Diplomer og Medailler. Han var i 1882 Medstifter af »Nordisk Samfund til Bekæmpelse af det videnskabelige Dyr-

Frise fra Ejendommen Niels Hemmingsensgade 14.

plageri«, der blev stiftet paa Stockholm Slot hos Kong Oscars Søster, Prinsesse Eugenie, »de lidendes Fyrstinde«, som hun kaldtes. Lembcke mente, at det vilde være af gennemgribende Betydning for det almindelige Dyrebeskyttelsesarbejde, at Vivisektionsspørgsmaalet, der krævede en saa speciel Viden og Indsigt, udskiltes og blev behandlet af en særlig Forening, og gik med Glæde til Stiftelsen af »Nordisk Samfund«, hvis Formand i over 25 Aar har været Generaldirektør *Chr. L. Tenow*, Formanden for de svenske Dyrebeskyttelsesforeningers Centralforbund og Stifteren af »Nordisk Dyrebeskyttelsesunion«.

Lembcke, der 1884 var blevet Justitsraad, 1902 Etatsraad, og som var dekoreret med Ridderkorset og Dannebrogsmændenes Hæderstegn, døde den 14. Februar 1907 og stedtes til Hvile ved Hustruens Side i Graven paa »Frihedslyst«. Graven ligger paa en Høj, et smukt lille Anlæg, omgivet af Træer og Buske, der danner en skærmende Lund om den fredelige Plet. Graven, der er prydet med et stort Granitkors uden Navn, er storstilet i sin Ensomhed og dog — beskeden og fordringsløs, som de to havde været, hvis Støv den gemmer. Lembckes og Hustrus Testamente delte en betydelig Formue ligeligt mellem Foreningen og Landbrugskolonierne for fattige Børn.

Ved Lembckes Død led Foreningen et Tab, der var vanskeligt at erstatte. Formuende og uafhængig havde han ganske kunnet ofre sig for Dyrebeskyttelsens Anliggender, og hertil kom, at han i Aarenes Løb

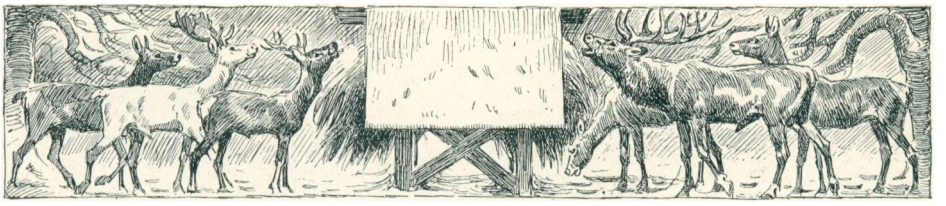

havde erhvervet sig en Prestige og en Indflydelse, som paa mangfoldige Omraader kom Foreningen og Arbejdet til Gode. Alle disse Egenskaber forenede hos een Mand var enestaaende.

Bestyrelsen var dog ikke i Tvivl om, paa hvem Valget af hans Efterfølger maatte falde, og Skoleinspektør *C. H. Stamm* valgtes da og=

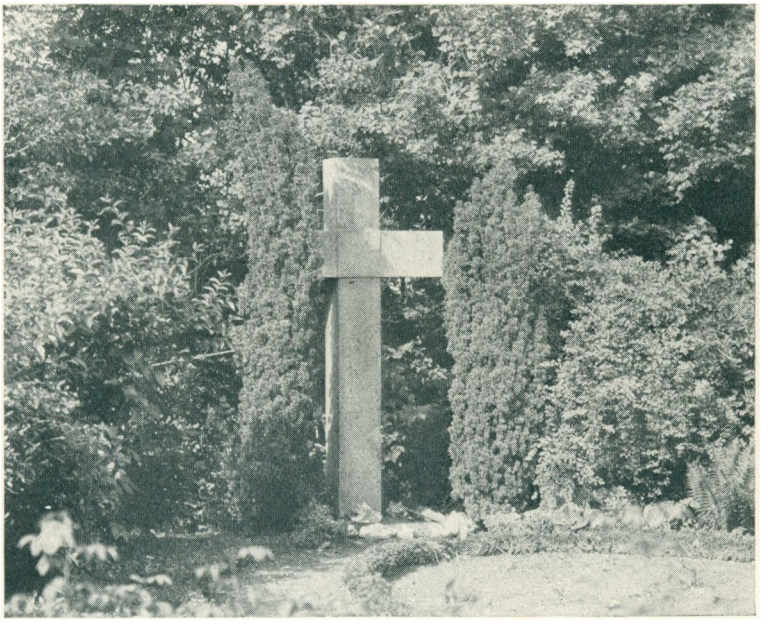

Ægteparret Lembckes Grav paa »Frihedslyst«.

saa enstemmigt til Formand paa Bestyrelsesmødet den 19. Februar 1907. De følgende Aar viste, at man havde været heldig ved Valget af en Formand med Skoleinspektørens varme Interesse for Sagen, hans Indsigt i dens Detailler og hans rolige, beherskede Fremtræden, der var saa paa=krævet i Tider, der bragte en Del af de levende Spørgsmaal frem mod en Løsning, og som i Slutningen af Skoleinspektørens Formandsskab krævede en ikke ringe Fasthed i Ledelsen under indre Urolighed og Splid, der udadtil ikke var uden skadelig Indflydelse paa Sagens An=seelse. Der var i Aarene 1907—14 nok at arbejde med. Det kneb med at faa den daværende tarvelige Straffelovsparagraf angaaende Dyrplageri til at virke effektivt. Atter og atter maatte der ske Henvendelse til Myn=dighederne i Anledning af de milde Domme, og Perioden kan i Virke=ligheden betegnes som den, der i stedse højere Grad hendrog Offentlig=

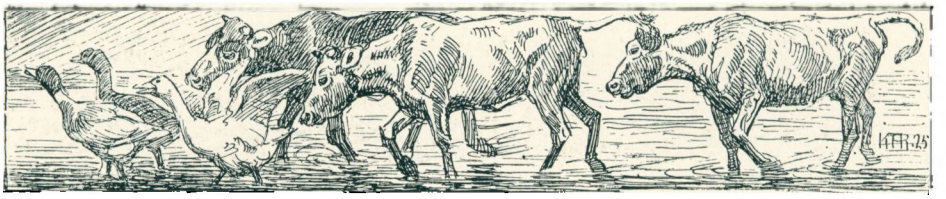

hedens Opmærksomhed paa Manglen i Lovgivningen om Dyrplageri, og den beredte derved i betydelig Grad Vejen for Dyreværneloven. Foreningens Henvendelse 1913 til Regering og Rigsdag angaaende en saadan Lovgivning var et Led i denne Udvikling.

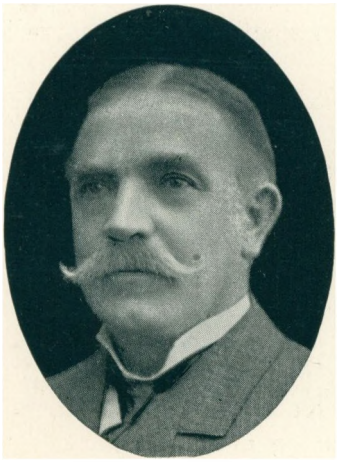

Skoleinspektør C. H. Stamm.

Til denne Periode hører ogsaa de første Skridt henimod Virkeliggørelsen af en Tanke, der allerede Aar tilbage havde været drøftet i Bestyrelsen, og som man med Længsel imødesaa Muligheden af at realisere, nemlig Bygningen af et Dyrehospital. I 1907 naaede man saa langt, at Grunden til Bygningen blev købt i Emdrup, men Byggeriet stødte paa mange Vanskeligheder, og først 1914 opnaaedes Byggetilladelse fra Magistrat og Sundhedskommission. — Samtidig fik Foreningen Midler i Hænde ved Frk. *V. Petersens* Legat, der blev givet med saadanne Bestemmelser, at det netop passende kunde anvendes til et Dyrehospital. — I Marts 1914 trak Skoleinspektør Stamm sig tilbage fra Formandspladsen, og hans Efterfølger blev Overdyrlæge *Svend Larsen.* Overdyrlægen, der havde siddet i Foreningens Bestyrelse fra 1899, var gammelkendt med Foreningens Arbejde og havde ved sin saglige Indsigt været Foerningen en Støtte paa mange Omraader. Krigstiden bragte sine særlige Opgaver for Foreningen, baade hvad Transportspørgsmaal og Foderspørgsmaal angik, og Arbejdet for Gennemførelsen af en Dyreværnelov samt Bygningen af Dyrehospitalet, dets hensigtsmæssige Indretning og Forsyning med Materiel lagde Beslag paa Kræfterne.

Overdyrlæge Svend Larsen.

1914—1915 skete der en fuldstændig Omlægning og fast Inddeling af Foreningens Kredse. Kredse var i Aarenes Løb oprettet i alle Købstæder og i en Mængde mindre Byer Landet over, men Kredsformændene indskrænkede naturligvis ikke deres Arbejde til kun at gælde den paagældende By, men tog et stort Landomraade udenom Byen med under deres Virkefelt. Manglen paa bestemte Grænser for de enkelte Kredse viste

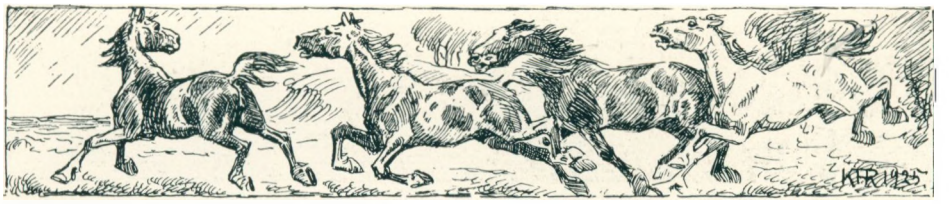

sig snart uheldig, og man gik derfor over til at kortlægge samtlige Kredse i Landet. Kredsformændene, Foreningens trofaste og uegennyttige Hjælpere, modtog denne Ordning med Tilfredshed og kender nu nøjagtig Udstrækningen af deres Kredse.

Professor J. F. Fischer.
f. 3. August 1868, d. 15. Februar 1922.

Da Dyrehospitalet den 25. September 1915 blev indviet, var Valget af Lederen utvivlsomt. Overdyrlæge Svend Larsen har fra Hospitalets første Dage og op gennem Aarene som Hospitalets Dyrlæge og hospitalsmæssige Leder ved opofrende Arbejde og aldrig svigtende Interesse bragt Hospitalet frem til den ansete Stilling, det nu indtager.

Ved Overtagelsen af Stillingen som Dyrehospitalets Leder afgik Overdyrlægen fra Formandspladsen og mente det desuden rigtigt at nedlægge sit Mandat som Medlem af Bestyrelsen. Skoleinspektør Stamm overtog atter Formandshvervet, indtil han 1918 afløstes af Professor *J. F. Fischer*. Professorens Formandskab blev dog kun af midlertidig Karakter, idet hans mange offentlige Hverv og hans omfattende Gerning tvang ham bort fra Foreningens Arbejde, der havde hans varme og levende Interesse, som navnlig gav sig Udtryk i Jagtlovsspørgsmaalet. Den 3. Juni 1919 blev Generalintendant *Brammer*, der fra 1. Februar 1913 havde virket som Foreningens Sekretær og Redaktør af »Dyrevennen«, valgt til Formand, en Stilling, han beklædte indtil sin Død den 25. November 1924. Dyreværnelovens Praktisering, Jagtlovens Revision, Slagtesagen og Transportspørgsmaalet blev Hovedpunkterne i Arbejdet under Generalintendantens Ledelse. Han var fra den første Periode af sin Sekretærtid vokset inderligt fast til Foreningen og Sagen; hans fremragende Evner, hans mange Kundskaber og smidige Forhandlingsevne gjorde ham i Forbindelse med hans vindende Personlighed i fremtrædende Grad egnet til Førerpladsen. Kun alt for kort blev den Tid, Foreningen nød godt af hans Arbejde.

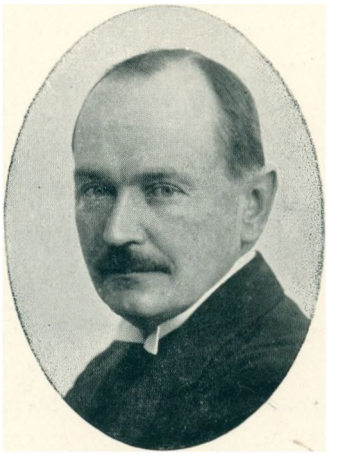

Generalintendant G. P. Brammer,
f. 9. Juni 1870, d. 25. Novbr. 1924.

En fuldstændig Redegørelse med Tilbageblik gennem de 50 Aar, i hvilke Foreningen har virket, for at klarlægge hvad der er naaet og vundet, vilde kræve en Fremstilling af den kulturelle og moralske Udvikling i hele Perioden; thi under Foreningens Levetid er meget skiftet i Menneskehedens Opfattelse af dens Stilling over for Dyrene og i Offentlighedens Syn paa disses Krav og Rettigheder i det Samfund, for hvilke de er en Livsbetingelse. Det er denne Udvikling, der har betinget de Fremskridt, Dyrebeskyttelsen har kunnet gøre. Men kan der end tales om Fremskridt, saa maa det dog med Sorg bekendes, at strengere Straffe stadig er nødvendige for at dæmme op for Raahed og Hensynsløshed, at mangelfulde Lovbestemmelser for Transport og Slagtning stadig viser, hvor langt der er igen i Arbejdet for Dyrenes Sag.

Dog maa det siges, at den, der kaster Blikket tilbage, vil med Forbavselse erkende, at de Tilfælde af Dyrplageri, som Dagspressen i Nutiden nu og da kan fremdrage, og som faar os til at grue, var i langt styggere Form sædvanemæssige, ja dagligdags Ting for 50 Aar siden.

Meget er vundet og meget skal endnu vindes.

De følgende Afsnit vil i Hovedtræk angive Udviklingen i nogle af de vigtigste af de Spørgsmaal, der har staaet fremmest paa Foreningens Arbejdsplan, og af de Arbejder, Foreningen har taget op.

Julius Jensen. C. H. Stamm. C. C. A. Thrue.
Bendix Matthissen. A. Degen, Formand. E. Marott.
J. P. D. Dahl. E. Mellerup.
J. C. Knudsen. W. Rerup.
Dagmar Freuchen. H. E. Mortensen.
Lars Andersen. Carl T. Levinsen.

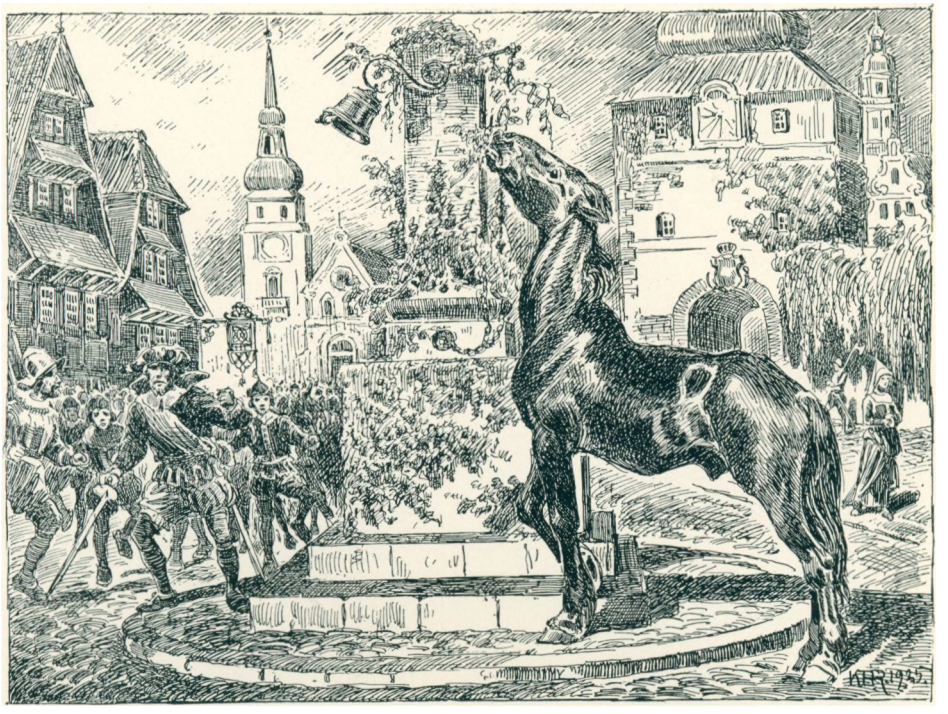

En retfærdig bærer Omsorg for sit Kvægs Liv.
Salomons Ordsprog 12, 10.

YREVÆRNELOV. Selv om det vel aldrig i vort Land har manglet paa Mennesker, der har holdt af Dyr og som med Medfølelse har set paa deres fortrykte Stilling i Samfundet, maa man dog helt op til Midten af det 19. Aarhundrede, før man finder, at den almene Forstaaelse af Menneskenes Pligter mod Dyrene er blevet saa stærk, at den har givet sig Udtryk i Lovgivningen. Først derved blev det fuldt ud erkendt, at Dyrene som levende og følende Skabninger, der udnyttes af Samfundet, har et uafviseligt Krav paa en human og hensynsfuld Behandling og bør beskyttes mod Misbrug og Overlast. Tanken herom var dog paa et langt tidligere Tidspunkt højlydt kommet til Orde, og Mænd som *Friederich Christian Eilschow* og *Lauritz Smith* har i denne Retning indskrevet deres Navne uudsletteligt i Dyrebeskyttelsens Historie.

Filosofen, Magister Eilschow udgav 1748 sine »Filosofiske Breve«, i hvilke han udførligt behandler Menneskenes Pligter over for Dyrene. Han havde fuldt aabent Øje for de Lidelser, som Menneskene ved Raahed og Brutalitet paaførte Dyrene, og han udtalte bl. a.: »De arme Kreaturer sukker saa ofte under et ubarmhjertigt Aag, og de kan ikke selv gaa i Rette med deres Bødler«. Eilschow er den første, der herhjemme har fremsat Tanken om: »Oprettelsen af en egen Øvrighed og en egen Domstol, som skulde have Indsigt med Borgernes Omgang og Medfart med Dyrene«. De Tanker, Eilschow havde fremsat, voksede videre og var ikke uden Medvirken til, at »Selskabet til de skønne Videnskabers Forfrem-

melser« i 1769 udsatte en Prisbelønning paa 50 Rd. eller en Medaille af samme Værdi for det bedste Digt »om Menneskenes Pligter mod Dyrene, og hvor uforsvarligt det er at gøre dem ved udsøgt Pinsel og undværlige Plager til Offer for vor Overdaadighed og Forlystelse«. Opgaven fremkaldte, saa vidt vides, ingen Besvarelse, men dens Fremkomst viste dog, i hvad Retning Tankerne paa den Tid gik i oplyste Kredse.

Provst, Dr. theol. Smith udgav 1789 og 1791 sin Bog: »Forsøg til en fuldstændig Lærebygning om Dyrenes Natur og Bestemmelse samt Menneskenes Pligter mod Dyrene«. Bogen gik især ud paa at vække Menneskenes Samvittighed og deres Barmhjertighed over for Dyrene, den forsvarede Dyrenes Ret og rejste Krav om, at Loven skulde tage dem under Beskyttelse.

Provst, Dr. theol. Lauritz Smith, f. 12. April 1754, d. 1794.

Eilschow og Smith fortjener at erindres som de første Pionerer i den Humanitetsbevægelse, der først saa mange Aar efter førte til en Dyrebeskyttelseslovgivning.

Havde det tidligere været saaledes, at selve Dyrplageriets Strafbarhed ligefrem benægtedes, saa bedredes dette Forhold dog betydeligt henimod det 19. Aarhundredes Midte. Loven selv — Christian den V's Danske Lov — indeholdt ganske vist en Bestemmelse om Straf for Beskadigelse af Kreaturer, men der var herved ikke tænkt paa den moralske Side af Sagen, Forbrydelsens Karakter og dens Udspring fra Raahed eller Hensynsløshed, dens Krænkelse af almindelig Rets- og Retfærdighedsfølelse; der var kun Tale om en Forringelse af en Værdi, thi Bestemmelsen tog Sigte paa den Skade, der paaførtes »andres« Kreaturer og det Tab, Ejeren derved kunde lide. Dyret selv var der ikke tænkt paa, lige saa lidt som paa Ejerens Forhold over for hans egne Dyr. Det maa dog indrømmes, at Dyrplageri — uanset Ejendomsforholdet — i enkelte graverende Tilfælde blev straffet, idet Loven i Medfør af dens almindelige Grundsætninger gav Dommeren en stor Frihed til at anvende Straf. Straffens Anvendelse og dens Udmaaling beroede altsaa paa et fuldstændig individuelt Skøn.

Mangelen paa en Lovgivning blev imidlertid mere og mere fremtrædende, efterhaanden som Forbrydelsernes Antal og Grufuldhed voksede og som den offentlige Opmærksomhed i stadig højere Grad henvendtes paa dem. Klarest kom dette Forhold naturligvis frem i Hovedstaden, og

medførte da ogsaa, at det veterinære Sundhedsraad i 1854 indsendte en Skrivelse til Justitsministeriet med et Forslag til Lov om Dyrplageri. Forslaget tog ikke særlig haardt paa Dyrplagerne, det nævnte kun Mulkter fra 4—80 Kroner, men det indeholdt dog Momenter, der har fundet videre Udvikling i den senere Lovgivning. Forslaget kom ikke frem i den af Raadet givne Form, men foranledigede Justitsminister *Simony* til i 1855 i Rigsdagen at forelægge et ganske kortfattet Forslag til »Lov om Straf for Dyrplageri«. Loven blev dog først vedtaget den 21. Januar 1857, efter at den ved Behandlingen i Tinget havde lidt nogen Forringelse. Den fik følgende Ordlyd:

»Hvo, som gør sig skyldig i raa Mishandling eller anden grusom og oprørende Behandling af Dyr, navnlig af Husdyr, bliver, hvad enten Dyret tilhører ham selv eller andre, derfor at anse efter Forbrydelsens Beskaffenhed og med Hensyn til, om den er første Gang begaaet eller gentagen, med Straf af Bøder indtil 400 Kr. eller simpel Fængsel indtil 4 Uger«.

Loven var et ganske betydeligt Fremskridt. Som det ses modificeredes Ejendomsforholdet, men det kunde dog endnu udledes af Lovens uheldige Ordlyd, at Dyret egentlig skulde tilhøre en eller anden, for at Dyrplageriet skulde kunne straffes, og Udtrykket »navnlig Husdyr« kom i Virkeligheden til at betyde en Indskrænkning i Loven.

Da »Den almindelige borgerlige Straffelov« i 1866 blev udformet, optog den Dyrplageriloven i sig under § 297, og den fik der følgende Ordlyd: »Hvo, som gør sig skyldig i raa Mishandling eller anden grusom og oprørende Behandling af Dyr, navnlig Husdyr, bliver at straffe med Bøder indtil 400 Kr. eller med simpel Fængsel indtil 4 Maaneder«.

Saaledes var Stillingen, da »Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark« stiftedes i 1875.

Foreningen fik snart fuldt op at bestille med Lovparagraffens effektive Anvendelse, thi Bestemmelsens Mangelfuldhed og de Muligheder, den frembød for de mest divergerende Fortolkninger, svækkede dens Betydning i følelig Grad. Den havde jo heller ikke frigjort sig for Arv fra Fortiden, men var placeret under Lovens Afsnit om »Beskadigelse af fremmed Ejendom«, der kun havde faaet Tilføjelsen »og om Dyrplageri«. Den satte Straf for »raa« Mishandling, »grusom« og »oprørende« Behandling af Dyr, men den overlod Definitionen af disse Adjektiver til Dommerens personlige Skøn, og endelig havde den beholdt det uheldige Udtryk »navnlig Husdyr«.

Det blev selvsagt ikke ensartede Domme, der afgaves i analoge Sager, og Foreningen maatte idelig søge Appel og protestere imod Af-

gørelsernes alt for milde Form. Henvendelser til Regering og Rigsdag om at faa Loven ændret var frugtesløse, og Foreningens Arbejde maatte da gaa ud paa at paavirke den offentlige Mening saa stærkt som muligt ved at fremdrage Dommene, der ogsaa snart fra alle Sider erkendtes at være saa milde, at en Anvendelse af Lovens Maksimumsstraffe syntes umulig. Samtidig arbejdede Foreningen ad andre Veje paa at bedre Forholdene. Det lykkedes lidt efter lidt at faa forskellige dyrebeskyttende Bestemmelser optaget i Politivedtægterne. Det var af stor Betydning, at Foreningen lod afholde »Foredrag for Politibetjente«, ved hvilke der gaves Vejledning med Hensyn til Bedømmelsen af, i hvilke Tilfælde Dyrplageri maatte siges at foreligge, og endvidere var Foreningens »Køreskole« og »Foredrag til Belæring af Kuske« virksomme Led i Bestræbelserne.

Foreningens Arbejde paa dette Omraade vandt Sympati i vide Kredse, ikke mindst blandt Dyrlægerne, en Stand, der altid har ydet Foreningen en værdifuld Støtte. En Mand, der stod Foreningen nær og altid havde deltaget med Iver i dens Arbejde, var Kancelliraad, Dyrlæge *Sander Larsen* i Hornsyld, i en lang Aarrække Foreningens Kredsformand; han bragte i 90erne Spørgsmaalet om en Bedring af Dyrebeskyttelseslovgivningen paa Bane paa flere Dyrlægemøder. Paa hans Initiativ vedtog »Sydjydsk Dyrlægeforening« i 1894 at rette en Henvendelse til Regering og Rigsdag om dette Emne. Henvendelsen fremdrog Lovgivningens Mangler, og for første Gang blev det paapeget, at en Lovgivning om Dyrebeskyttelse bør være selvstændig og saa fyldig, at den omfatter de fleste af de Forhold, der vedrører Dyrenes Stilling i Samfundet, derunder først og fremmest saadanne Emner som Transport og Slagtning.

Den daværende Justitsminister *Nellemann* meddelte desværre, at han ikke fandt Anledning til at forelægge det ønskede Lovforslag i Rigsdagen, hvor Sagen ikke desmindre blev gjort til Genstand for Omtale af forskellige Folketingsmænd i de følgende Rigsdagssamlinger. Det var dog først i Samlingen 1906—07, at denne Omtale af Sagen fik nogen Vægt, idet Folketingsmanden for Skanderborg *R. Rasmussen* fremkom med en Henstilling til Justitsministeren *(Alberti)* om at foranledige strengere Straffe for Dyrplageri.

»Jeg indrømmer«, sagde Folketingsmand Rasmussen, »at den offentlige Mening har bidraget meget til at fremskaffe større Mildhed over for Dyrene, men det Arbejde, der gøres i den Henseende, bliver dog oftest omsonst, naar det ikke støttes af Samfundet ved Lovgivningen«. Justitsministeren lovede sin Medvirken i den ønskede Retning, men henpegede iøvrigt til, at en Straffelovskommission paa 2. Aar beskæftigede

sig med en Revision af Straffeloven, dermed ogsaa Revision af § 297. Løftet betød i Virkeligheden ikke stort; Kommissionen sad i en Række af Aar, og Foreningen opnaaede i den Tid lignende Løfter af 4 Justitsministre. Alle dens Henvendelser blev naturligvis overgivet til Kommissionen, uden at man dog sporede noget Resultat. For at bearbejde Stemningen udarbejdede Foreningen i 1910 et Forslag med Motivering til Ændring af Straffelovens § 297 og oversendte det til samtlige Amtmænd, Dommere og Politimestre med Anmodning om at yde Foreningen Bistand i dens Bestræbelser.

Fhv. Folketingsmand, Redaktør E. Marott.

Det blev dog først 1913, at der kom nyt Liv og Fart i Sagen. I Folketingets Møde den 27. Marts 1913 blev der fra socialdemokratisk Side med Folketingsmand, Redaktør *Marott* som Ordfører fremlagt et Lovforslag om Værn for Dyr. Ved Forelæggelsen af Lovforslaget udtalte Folketingsmand Marott, hvis Arbejde og Initiativ Forslagets Fremkomst skyldtes, bl. a. følgende: »Dette Forslag er bygget paa den Grundbetragtning, at Dyret ikke er en almindelig Brugsgenstand, men et mere eller mindre bevidst og følende Væsen, som derfor lige saa vel som Mennesket har Krav paa en human Behandling« .... »Det er meget muligt, at der i Lovforslaget er forskellige Bestemmelser, som vil ægge til Modsigelse, og det gør heller ikke noget; det er et Omraade, hvor Lovgivningen hidtil ikke har grebet særlig ind«.

Lovforslaget var meget fyldigt og omfattede Bestemmelser for Transport, Slagtning, Kupering, Behandling af Trækdyr o. s. v., kort sagt, det tog i Betragtning en Række Forhold, som Loven tidligere kun indirekte eller slet ikke havde berørt. Ved Forslagets Udarbejdelse var det samtidig tilstræbt at undgaa alt for stærke Sammenstød med det praktiske Livs Forhold. Lovforslaget kom dog ikke til Behandling i Rigsdagssamlingen 1912—13, og der opstod naturligvis i Dyrebeskyttelseskredse Frygt for, at Forslaget skulde lide samme Skæbne, som mange andre Forslag havde lidt, nemlig aldrig at se Dagens Lys som Lov. Foreningen indgik derfor i November 1913 til Rigsdagen med en Henvendelse, indbragt i Folketinget ved Etatsraad *Hammerich* og i Landstinget ved Fabrikant *V. Lange*, om at fremskynde Behandlingen af Lovforslaget. Efter atter at være fremlagt af Marott, blev Forslaget i Vinteren 1913 henvist til Behandling i et Udvalg, der konstitueredes med Marott som Formand og Folketings-

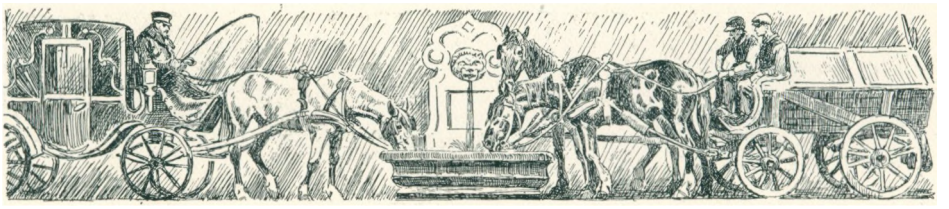

mand, Adjunkt *K. H. Kofoed* som Sekretær. Udvalget enedes om en delvis ny Affattelse af Forslaget, hvis yderligere Behandling dog blev standset ved Justitsministerens Betænkeligheder. Sagen var, at Lovforslagets Forelæggelse havde fremkaldt en Række Henvendelser fra Landboforeninger, Husmandsforeninger, Forsikringsselskaber o. s. v., som saa deres Interesser berørt, og Ministeren mente det nødvendigt, at der forud for Lovens Vedtagelse maatte gaa Forhandlinger og Undersøgelser, som det vilde være vanskeligt for Udvalget at gennemføre. Han tilbød at lade disse Arbejder foretage fra Administrationens Side, men tilføjede, at den Gennemgang af Forslagets Bestemmelser, som maatte følge deraf, skulde blive hurtigt foretaget med Bibeholdelse af de samme humane Principper, som oprindelig var lagt til Grund for Forslaget.

Udvalget besluttede at modtage Ministerens Tilbud og forudsatte, at Forslaget snarest muligt paany vilde blive forelagt.

Først henimod Slutningen af Samlingen 1914—15 indfriede Justitsministeren sit Løfte, men fremsatte Forslaget i ændret Skikkelse. Baade Redaktør Marott og Adjunkt Kofoed beklagede, at Forslaget havde fjernet sig saa meget fra den oprindelige Form, og at saa meget var udskudt til administrativ Afgørelse. Efter en kort Behandling, i hvilken man erkendte Trangen til en Dyrebeskyttelseslovgivnings snarlige Fremkomst, gik Forslaget atter til Behandling i Udvalg og blev efter forskellige Ændringer endelig vedtaget den 17. Maj 1916.

Med dyb Taknemmelighed over for Redaktør Marott, hvis energiske Arbejde og varme Interesse for Sagen det skyldtes, at Danmark endelig havde faaet en selvstændig Dyrebeskyttelseslov, hilste alle Dyrevenner dens Fremkomst. Den havde ganske vist i de mange og forskelligartede Behandlinger tabt meget i Fylde, men paa den anden Side betød den et saa mægtigt Fremskridt fra det hidtil bestaaende, at man med fuld Fortrøstning saa hen til dens Virkning. At den — hvad ikke lader sig benægte — har beredt nogen Skuffelse, ligger kun i Dommernes og Politimestrenes alt for lemfældige Fortolkning og Anvendelse af den og i, at de Løfter, Loven i sig selv gav om Udfærdigelsen af administrative Bestemmelser angaaende saa vigtige Spørgsmaal som Transport, Slagtning m. v., endnu for største Delen er uopfyldte.

Allerede de første Aar efter Lovens Ikrafttræden viste, hvor vanskeligt det er at faa en ensartet Behandling af analoge Tilfælde frem paa et Omraade, hvor det individuelle Syn paa en Forbrydelses Karakter spiller ind i saa høj Grad som ved Dyrplageriforbrydelserne. Det er overflødigt her at minde om de lemfældige Domme, der har foranlediget Foreningen til at indgive en Mængde Appelanmodninger og Hen-

vendelser til Justitsministeren. Alt peger i Virkeligheden hen paa, at man maa ind paa den Vej, der hidtil er undgaaet, nemlig i Lovgivningen at give Dommerne i alt Fald en Rettesnor med Hensyn til Straffens Udmaaling — om ikke andetsteds, saa dog i Anmærkningerne til Straffeparagraffen. Denne Udvej har Foreningen paapeget i en Skrivelse til den nu arbejdende Straffelovskommission, der har Dyreværnelovens § 1 under fornyet Behandling.

RANDPOLITILOVEN. En Ildebrand paa Landet, hvor Slukningsmateriellet som oftest intet er værd, forlenes med den forfærdeligste Uhygge, naar Dyrenes Brølen fra en brændende Stald, som ingen kan komme nær, lyder ud over Egnen. De elendigt indrettede, gamle Stalde, af hvilke vi — trods Krigsperiodens Byggeri — endnu har mange Landet over, er rene Fælder for Dyrene under en Brand. Enhver kender de lave, straatækte Længer, der ofte kun har en snæver Halvdør ind mod Gaardsrummet. Der hører ikke meget Indsigt til for at være klar over, hvor uforsvarligt det er at anbringe Dyr i dem. Statistiken taler med uhyggelig Tydelighed, og dens Tal er forfærdende. I de sidste 10 Aar er der vel ombygget mange af de gamle Gaarde, og moderne Landejendomme har rejst sig i deres Sted, men dog stod Aaret 1920 med ca. 800 indebrændte Kreaturer. Til Sammenligning tjener, at 1886 var oppe paa over 3000 indebrændte Husdyr.

Det vil forstaas, at Foreningen fra sine tidligste Dage har haft Opmærksomheden henvendt paa dette Forhold, og at den, hver Gang en Mulighed for Arbejde i Sagen har vist sig, har taget til Orde over for Lovgivningsmagten for at opnaa den bedst mulige Sikring for Dyrene. Det maatte jo indrømmes, at man ikke godt kunde paabyde en Ombygning af alle de gamle Gaarde i Landet, men selv paa disse var det dog muligt at bøde paa Manglerne ved simple og ikke ret bekostelige Indretninger. Det var dette sidste, Foreningens Krav gik ud paa, da den i

1887 rettede en Henvendelse til Justitsministeren. Kravene kan i Korthed sammenfattes i følgende: Udgangsdør i Staldens Gavl bort fra Gaardsrummet, Anvendelse af Jernbjælker i Lofterne, Straatagets Binding med Jerntraad for at hindre Nedskriden samt Anbringelse af Ildgitre over Døre og Porte. Det varede noget, før man reagerede over for dette, men endelig 1889, den 1. Marts, kom Ændringerne til den gamle Brandpolitilov af 1861. Ændringerne betød et Fremskridt og indeholdt dyrebeskyttende Bestemmelser, men Ønskerne om Binding med Jerntraad og Anbringelse af Ildgitre blev kun opfyldt for Nybygningers Vedkommende og ved Ombygninger. Foreningen tog fat med Henvendelser til Landboerne, søgte at paavise Forbedringernes økonomiske Betydning og opfordrede til Anbringelse af Lynafledere paa Gaardene. Samtidig søgte den at interessere Brandforsikringsselskaberne for Sagen, og disse begyndte ogsaa ved Præmiernes Fastsættelse at tage Hensyn til, om Staldene havde Straatag eller ildfast Tag, om der var Lynafleder paa Gaarden eller ej, hvilket alt havde sin Betydning.

I 1906 skrev Foreningen atter til Justitsministeriet om Sagen, men forgæves. Nogle Aar senere udsendte Foreningen gennem sine Kredsformænd et Cirkulære til Landboerne om Indretningen af Staldene. Cirkulæret var tiltraadt af »Dansk Arkitektforening« og »Landsforeningen Bedre Byggeskik« og opfordrede til: at gøre Taget ildfast, at gøre Lofterne ildfaste, at indrette en bred Dør i Gavlen, at lade Døren aabne udad fra Staldrummet.

Den 14. November 1921 anmodede Foreningen Justitsministeren om ved en Revision af Loven at tage Hensyn til de saa ofte fremhævede humane Krav. Revisionen bragte ikke Ønskernes Opfyldelse, om det end maa indrømmes, at den paa flere Punkter tog dyrebeskyttende Hensyn.

Ad indirekte Vej har Foreningen virket ved at uddele Pengegaver og Præmier til Folk, der ved Ildebrande har frelst Dyr ved modig og behjertet Optræden, og som har sat eget Liv og egen Førlighed i Fare for at redde Dyr ud af en brændende Stald.

Hensigtsmæssige Udløsningsapparater har altid faaet Foreningens indtrængende Anbefaling.

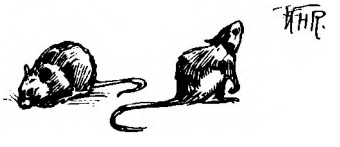

TRANSPORT. I Foreningens allerførste Virkeaar blev der sat et energisk og utrætteligt Arbejde ind paa at faa ændret den forfærdelige Hensynsløshed, hvormed Transporten af Kreaturer og Heste da foregik saavel paa Bane som paa Skib. Eksempelvis kan det nævnes, at man for et halvt Aarhundrede siden ikke tog i Betænkning Vinterdage at transportere Kreaturer over lange Strækninger i aabne Godsvogne — ja, saadanne Transporter var endog almindelige, thi Banerne ejede kun et ubetydeligt Antal lukkede Kreaturvogne. Ofte ankom om Vinteren Kreaturerne til København med Is og Snelag paa Ryggen, og det er hændt, at Lødekøer under saadanne Transporter og som Følge af den haarde Medfart har kælvet under Vejs i Vognen. — Smaa og store Kreaturer stuvedes sammen i samme Vogn; de smaa nedtrampedes og ankom til Bestemmelsesstedet i lemlæstet Tilstand. I 1880 hændte det, at der blandt Transporterne i Løbet af 7 Uger til København ankom ikke mindre end 67 Lam, der havde Laarbrud. Paa Skibene var Forholdene lige saa slette.

I 1878 havde en Deputation fra Foreningens Bestyrelse overrakt Indenrigsministeren en Anmodning om, at der maatte blive truffet Bestemmelser til Hindringer af de Dyrplagerier, der foregik ved Transporterne. Henvendelsen gav intet Resultat, og Foreningen søgte da at henlede Publikums Opmærksomhed paa Forholdene og afholdt blandt andet den 8. Februar 1881 et offentligt Møde, ved hvilket Dyrlæge, Baron *F. Eggers* holdt Foredrag om de uforsvarlige Transporter. Mødet var

godt besøgt, og Forsamlingen vedtog en Resolution, paa Grundlag af hvilken Bestyrelsen atter henvendte sig til Ministeren. Der var dog i de forløbne Aar ved Statsbanerne sket en Supplering af Antallet af lukkede Kreaturvogne, væsentligst paa Foranledning af Kong Christian den IX, og under Finanslovsdebatten den 16. Marts 1881 blev der efter Forslag af *Berg, Busk* og *Hørup* bevilget Midler til yderligere Anskaffelser.

Resultatet af Foreningens fornyede Henvendelse til Ministeren udeblev ikke, thi den 30. August 1881 udgik der fra Indenrigsministeriet Bekendtgørelse om, at stort Hornkvæg i Tiden fra 1. November til 31. Marts kun maatte modtages til Transport i lukkede Vogne eller, hvis saadanne ikke var for Haanden, i aabne Vogne, overdækkede med Pressenning. Samtidig søgte Foreningen at interessere Landboforeningerne for Transportspørgsmaalet og pegede derved ogsaa paa den økonomiske Side af Sagen. Det forenede Dampskibsselskab formaaedes til at udstede nogle Bestemmelser for Transporter med Selskabets Skibe, derunder at der til Fastbinding af Kreaturer kun maatte benyttes Manillareb, et Eksempel som Statsbanerne snart fulgte ved Udgivelsen af nye Bestemmelser, ved hvilke ogsaa Sammenblandingen af store og smaa Kreaturer blev forbudt, medmindre Afsenderen udtrykkelig forlangte dem forsendt i een Vogn.

Et godt Skridt fremad var naaet, da Generaldirektoratet for Statsbanerne den 22. Februar 1886 meddelte Foreningen, at lukkede Kreaturvogne skulde anvendes i Tiden fra 1. November til 31. Maj, og at kun Fjerkræ maatte transporteres i øverste Etage af de saakaldte Gittervogne, i nederste kun Faar, Lam og Svin. Faar var tidligere blevet transporteret i øverste Etage, og havde naturligvis lidt forfærdeligt ved Ind- og Udladningen. Ved samme Bestemmelse fik Kreaturvogne Afløb i Bunden, og Ramperne blev befalet sandstrøede i glat Føre. Generaldirektøren udtalte da over for Foreningen sin Redebonhed til at forbedre Kreaturtransporterne saa godt som muligt, et Eksempel, som altid har været fulgt gennem Aarene af Statsbanernes Generaldirektører, der stadig har stillet sig forstaaende og imødekommende over for Foreningens Henvendelser og Krav. De dyrebeskyttende Bestemmelser, der gjaldt for Banerne blev endelig suppleret ved Loven af 1896 om Statsbanernes Takster. Men der stod meget tilbage at ønske, særlig for Transporter ad Søvejen. I Erkendelse af Manglen paa en Lovgivning paa hele dette Omraade og paa et andet lige saa betydende forelagde Landbrugsminister *A. Hage* i 1898 i Rigsdagen et Forslag til »Lov om Transport og Slagtning af Dyr«.

Forslaget var ret fyldigt uden at være vidtgaaende i Kravene, men det blev meget haardt medtaget i Folketinget og blev hurtigt henlagt. Man maatte altsaa udelukkende ad privat Vej arbejde videre paa For-

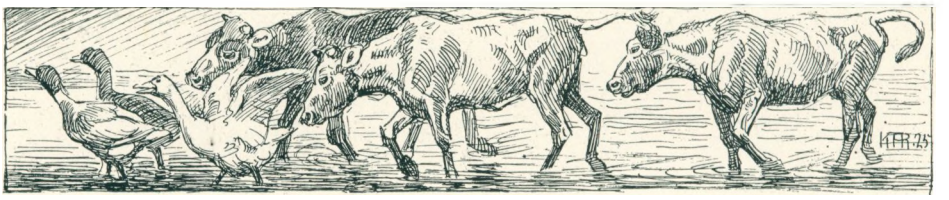

bedringer, og medens det stadig, Tid efter anden, er lykkedes at forbedre Statsbanernes Transportreglementer, har det været betydeligt vanskeligere at opnaa noget lignende for Dampskibstransporternes Vedkommende. De mange private Selskaber har i høj Grad vanskeliggjort Arbejdet, og det er egentlig her, at Manglen paa en Lov har virket føleligst. Det maa dog indrømmes, at Det forenede Dampskibsselskab hurtigt fulgte med, hvad humane Transportbestemmelser angaar, og har været førende for Søtransportbestemmelsernes Vedkommende.

Dyreværneloven af 1916 blev, som ovenfor anført, forringet betydeligt derved, at de Bestemmelser om Transport, som Forslaget indeholdt, ganske faldt bort under Lovens Behandling. Den vedtagne Lovs Forudsætning om, at de vedkommende Ministerier skulde supplere Loven ved Bestemmelser om Transport, Slagtning m. v, staar endnu i Hovedsagen uopfyldte, trods Foreningens stadige Efterlysning af dem.

I 1922 traadte efter fælles Overenskomst alle de danske Dyrebeskyttelsesforeninger sammen og nedsatte et Udvalg til Behandling af og Paapegning af Lovens Mangler. Udvalgets Formand, Redaktør Marott, Medlem af Bestyrelsen i Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark, lod efter Afholdelse af nogle Udvalgsmøder udarbejde en Henvendelse til Justitsministeriet om de forskellige Omraader, paa hvilke dyrebeskyttende Bestemmelser mangler eller er mangelfulde, derunder Transportvæsenet. Allerede 1923 tilskrev Justisministeriet Udvalget og lovede: Udvidelse af de for Statsbanerne gældende Transportbestemmelser til at gælde ogsaa Privatbanerne og Tilvejebringelsen af Regler for Transport af Dyr til Søs. Det var det sidste, der især var Trang til, og disse Bestemmelser kom, om ikke i fuldt tilfredsstillende Form, saa dog som et Grundlag for en videre Udvikling, allerede i Oktober 1923. Der er al Grund til at være taknemlig for en saa hurtig Reagering over for Henvendelsen, selv om de sidste Tiders Transporter til Søs har vist, at Bestemmelserne maa udvides betydeligt. — Transporterne til Søs og pr. Bane er Hovedgrenene inden for hele Transportspørgsmaalet, men dette har flere Sider. Transporter af Dyr kan ogsaa foregaa ad Landevej ved Drivning eller Kørsel. Vi er her inde paa Politivedtægternes Omraade, et Felt, paa hvilket Foreningen har maattet ofre meget Arbejde. Om end det er lykkedes at faa nogenlunde Ensartethed i Landets mangfoldige Politivedtægter, mangler dog endnu den fuldstændige Overenstemmelse, som Foreningen altid har ønsket og finder naturlig, ja egentlig selvfølgelig. Der er dog ved Skrivelser til Amter, Politimestre og Byraad opnaaet ikke saa lidt, og paa dette Punkt som paa mange andre staar Foreningen i dyb Taknemlighedsgæld til sine Kredsformænd for deres energiske Medvirken.

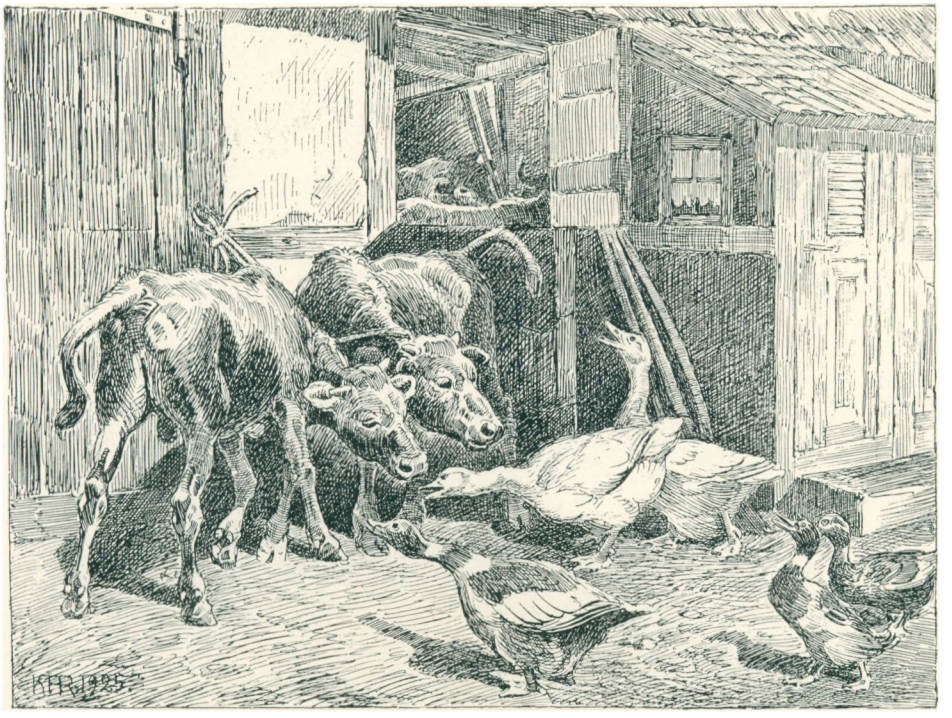

SLAGTNINGEN. Slagtningen er saa gammel som Husdyrbruget, og Hovedantallet af Husdyrene opdrættes med Slagtningen som Maal. Dyrenes Kød er blevet en saa væsentlig Del af Menneskets Føde, at Slagtedyrenes Antal i det moderne Samfund maa skrives med meget store Tal. Menneskets Ret til at slagte Dyrene har været betragtet som saa afgjort, at Slagtemetoderne og Hensynet til Slagtedyrene gennem Tiderne saa at sige har været overladt til den enkelte, Slagteren. Det Dyrplageri, som Slagtningen har forvoldt, har gjort Slagtespørgsmaalet til et af Dyrebeskyttelsens allervigtigste og vanskeligste.

Med Menneskets *Ret* til at aflive Dyret maa følge *Pligt* til at dræbe paa saa hurtig og smertefri en Maade som muligt; men ikke desmindre har det været meget svært at faa gamle pinefulde Slagtemaader afløst af smertefri, og først den organiserede Dyrebeskyttelse har formaaet at tage hele Opgaven om Slagtningens Humanisering op til Løsning.

Dyrebeskyttelsens Arbejde bestaar her i at undersøge og forbedre Slagtemaaderne, faa konstrueret Apparater, som kan give Dyrene, der aflives, den hurtigste og letteste Død, at gribe ind, hvor der under Slagtningen tilføjes Dyrene unødig Lidelse, og at faa alle humane Fremskridt lovfæstet.

Ved Foreningens Stiftelse var Slagtemetoderne i det store og hele barbariske og Udførelsen ofte meget pinefuld og langvarig. Bedøvning

af Pattedyrene var egentlig ukendt, og over for Fjerkræet anvendtes meget ofte det modbydelige »Nakkestik« eller endog »Ganestikket«.

Her laa altsaa en stor Opgave for Dyrebeskyttelsen, og der blev ogsaa straks taget fat paa den med fuld Kraft og fra flere Sider. Medens Foreningen selv fortrinsvis tog fat paa den fagmæssige og offentlige Slagtning, blev Hjemmeslagtningen det første Punkt paa Kvindeforeningens Program, og Opfordringer og Anvisninger til human Slagtning blev i meget stort Tal Gang paa Gang udsendt.

I Aaret 1891 tilvejebragtes saaledes en meget vægtig Opfordring fra ca. 150 bekendte Personer i de nordiske Lande til *Slagtere, Præster* og *Lærere,* til *alle Husmødre* og *alle Pressens Organer* i de nordiske Lande om velvilligst at give Bestræbelserne den kraftigste Støtte.

Imidlertid fremkom i Slutningen af Firserne de første brugbare Bedøvningsapparater til Brug ved Slagtning, baade Skydeapparater og Slagboltapparater, og der blev straks fra Foreningens Side sat alt ind paa at faa disse taget i Brug og gjort saa fuldkomne som mulig, samtidig med at Agitationen for Slagtningens Humanisering fortsattes med usvækket Kraft.

I København lykkedes det i 1893 paa Foranledning af Slagtermestrene *Bendix Matthissen* og *Frederik Olsen* at faa ca. 80 Slagtere til at indføre Bedøvning, men 24 Aar skulde endnu hengaa, før det lykkedes Foreningen at formaa Ledelsen af Københavns offentlige Slagtehus til at indføre Slagteapparatet. Dette skete altsaa 1917.

Men bragte saaledes København Foreningen Skuffelse i denne Sag, saa blev Foreningens Bestræbelser til Gengæld vel modtagne ude i Provinsbyerne, især i de større Byer, hvor de offentlige Slagtehuse under en human og dygtig Ledelse hurtigt realiserede Foreningens Forslag. Her skal blot nævnes de tre største Provinsbyer, hvor Overdyrlægerne *Astrup* i Aalborg, *A. Andersen* i Odense og Slagtehusinspektør *J. C. Knudsen,* Aarhus, gennem en lang Aarrække har staaet som Foreningens Medarbejdere og gennemført dens humane Principper med paaskønnelsesværdig Omhu og Dygtighed.

En udmærket Støtte fandt Foreningen ogsaa i »Sydjydsk Dyrlægeforening«, der ledet af Kancelliraad, Dyrlæge *Sander Larsen* indhentede tilsluttende Udtalelser fra mange af Landets Dyrlæger, og i 1897 blev der herfra i Forbindelse med Foreningen rettet Anmodning til Regering og Rigsdag om Ændring af Dyrplageriloven og om Optagelse i den af Regler om Transport og Slagtning.

I 1898 fremlagde da ogsaa Landbrugsminister *A. Hage* i Rigsdagen: *Forslag til Lov om Transport og Slagtning af Dyr.*

Glæden over dette Forslag, der var meget humant affattet, blev imidlertid kort, idet Forslaget i Folketinget fik en ret ubillig Medfart og ikke naaede at blive Lov.

Fra Foreningens Side var man nu klar over, at Udsigterne for en

Aflivning ved Skydeapparat.

Slagtelov ikke var de bedste, og at Arbejdet i dette Spørgsmaal maatte anlægges paa et bredt, praktisk Grundlag ved Henvendelse til Befolkningen, Paavirkning af Slagterne og Fremskaffelse af de bedst mulige Aflivningsapparater. For Pattedyrenes Vedkommende gik Arbejdet ud paa en stadig Forbedring af Skydeapparaterne og Fremskaffelse af passende Slagtepatroner, og støttet til de humane Bestræbelser og Metoder ved de bedste af Provinsbyernes Slagtehuse gik man i Gang med en ret omfattende Uddeling af Skydeapparater og Patroner til Landslagterne, der i Aarenes Løb har vist sig mere og mere interesserede for Slagtningens Humanisering.

Men ogsaa paa Fjerkræslagtningens Omraade viste Foreningen Vej, idet den fik indført Maskiner til Slagtning af Fjerkræ. Den første af disse Fjerkræslagtemaskiner blev konstrueret og taget i Brug i Aarhus i Aaret 1900.

I de følgende Aar opstillede Foreningen efterhaanden Fjerkræslagtemaskiner til gratis Benyttelse i en Række Byer, saaledes Aalborg, Odense og Viborg i 1901, Randers 1902, Nyborg og Næstved 1905, Esbjerg og Silkeborg 1906, Horsens og Nykøbing F. 1907, Slagelse 1908.

Da den først anvendte Form af Slagtemaskinen var ret stor og klodset, og Maskinen som Følge deraf baade kostbar at anskaffe og besværlig at transportere, lod Foreningen 1915 konstruere en hel ny Type, der paa en saare smuk Maade løste Problemet at være paa en Gang stærk og bekvem, let haandterlig og prisbillig. Denne Maskine viste sig lige velegnet til Torve- og Hjemmeslagtning og har efterhaanden afløst de gamle Slagtemaskiner.

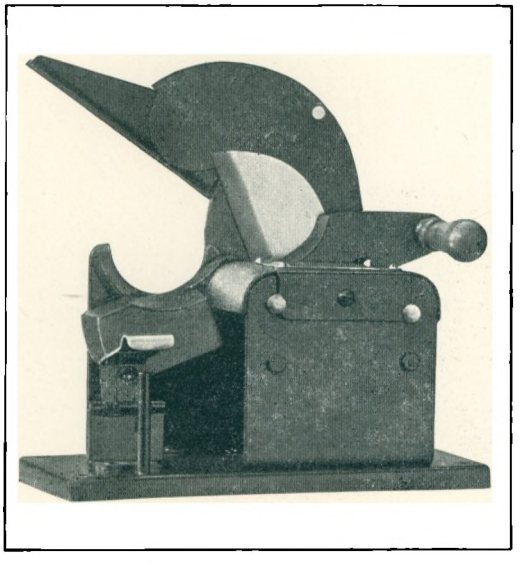

Foreningens Slagtemaskine for Fjerkræ

Maskiner er endvidere opstillet til Torveslagtning i følgende Byer: Vejle 1915, Kerteminde, Kolding og Nykøbing Sj. 1916 og i Køge 1922. Ved disse Maskiner er i Aarenes Løb Hundredtusinder af Fjerkræ blevet aflivet paa en human Maade.

Da Forslaget til den ny Dyreværnelov fremkom 1913, gjorde Foreningen, hvad den formaaede, for at Loven ogsaa kunde komme til at omfatte Slagtningen, men dette lykkedes som bekendt ikke, idet Dyreværneloven af 16. Maj 1916 § 6 henviser Bestemmelser om Slagtningen til Optagelse i ministerielle Forskrifter og Politivedtægter, en stor Skuffelse for Dyrebeskyttelsen, især da Slagtningen paa de store Andelssvineslagterier næsten uden Undtagelse foregaar uden Bedøvning.

Da en Lov om Slagtning stadig lader vente paa sig, og Ministeriet heller ikke trods gentagne Henvendelser har udstedt Forskrifter derom, arbejder Foreningen fremdeles paa denne Sag og har i 1923 nedsat et Udvalg bestaaende af Slagtehusinspektør *J. C. Knudsen*, Slagtermester *Bendix Matthissen*, Politiassistent *E. Mellerup*, Redaktør *J. Thamdrup* og Foreningens Sekretær, Kaptajn *R. V. Christensen*, til at tage hele dette Spørgsmaal op til praktisk Løsning. Da Kravet om obligatorisk Bedøv-

ning ved Hjemmeslagtning og Svineslagtning paa vore Andelsslagterier har vist sig at være den sværeste Hindring for en human Slagtelov, arbejder Udvalget særlig for at tilvejebringe et hensigtsmæssigt Bedøvningsapparat for denne Slagtning. Overdyrlæge *Dalsgaard*, Københavns offentlige Slagtehuse, har vist Sagen den største Interesse og har sammen med Udvalget bl. a. ladet anstille en Række Forsøg med Slagboltpistol, og man tør nære det største Haab om, at Udvalgets Arbejde vil føre til det ønskede Resultat.

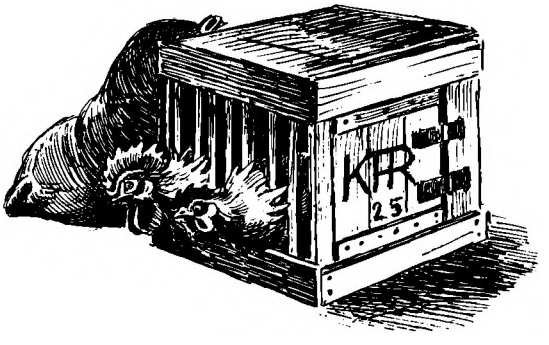

JAGTLOVGIVNINGEN. Indenfor Dyrebeskyttelsesarbejdet har Jagtlovgivningen beredt store Vanskeligheder. Dette hænger dels sammen med de Privilegier, som har været knyttet til Jagten, dels og især med, at den første almindelige Dyreværnslovgivning fortrinsvis tog Sigte paa Husdyrene. For den ældre Jagtlovgivning var Hovedhensynet at værne Privilegierne, og først efterhaanden som Dyrebeskyttelsen naaede at lægge sit Lod i Vægtskaalen til bedste for Dyrene, blev Jagtlovgivningen tillige en Lovgivning til Værn for den vildtlevende Dyreverden.

Ved Foreningens Stiftelse var Jagten ordnet ved Lov af 1. April 1871, der dog nogle Aar senere ændredes ved »Lov af 24. Maj 1879 om midlertidige Forandringer i Lov af 1. April 1871«, og Foreningens tagen Standpunkt til Jagtlovgivningen blev først særlig paakrævet, da Regeringen i 1891 i Landstinget forelagde Forslag til en ny Lov om Jagten.

Over for dette Forslag, der paa adskillige Punkter var utilfredsstillende for Dyrebeskyttelsen, blev Foreningens Anskuelser nu gjort gældende i et udførligt motiveret Andragende til Landstinget. Andragendets Indhold sammenfattedes i følgende 2 Hovedpunkter:

1. At der under Udøvelsen af Jagt ikke *med Forsæt* maa begaas Handlinger, som falder ind under Straffelovens § 297 (raa Mishandling eller anden grusom og oprørende Behandling af Dyr),
2. at den Fauna, vi har her i Landet, maa søges bevaret uden Artsind-

skrænkninger, og at den i hvert Fald ikke maa prisgives Jægernes Vilkaarlighed.

Af Andragendets Indhold skal her anføres: Anmodning om Forbud mod Brug af Stryknin og Anvendelse af Sakse og Fælder, ved hvilke Dyrene kan lemlæstes. Saadanne Fangstredskaber skal være indrettede, saa Dyrene straks dræbes, subsidiært at Fælder, hvori Dyrene kan fanges levende uden at lemlæstes, skal efterses mindst 4 Gange i Døgnet, og de indfangede Dyr straks dræbes. Endvidere henstilledes, at der blev taget større Hensyn til Zoologernes Anskuelser om Dyrenes Nytte og Skade, at de Pattedyr og Fugle, som efter Lovforslaget agtedes gjort fredløse, enten blev fredet i Yngletiden eller at i hvert Fald Ynglen dræbtes samtidig med Moderdyret, at Jagttegn ikke maatte udstedes til Personer under 18 Aar, og at al Jagt paa Søn- og Helligdage blev forbudt, samt at Retten til at nedskyde saakaldte »omstrejfende Hunde og Katte« maatte blive indskrænket.

Under Lovforslagets Behandling i Rigsdagen viste det sig, at Dyrebeskyttelsens Andragende paa flere Punkter blev taget i Betragtning, men langtfra i det ønskelige Omfang. Dyrebeskyttelsens varmeste Talsmand var Landstingsmand *Thomas Nielsen*, og det viste sig ogsaa, at Landstingets Affattelse af Loven var betydelig mere human end Folketingets; men endelig opnaaedes det dog at faa Loven færdig som

»Lov om Jagten af 8. Maj 1894«.

Loven var et Kompromis mellem meget forskellige Anskuelser baade med Hensyn til Hovedprincipperne i vor Jagtlovgivning og med Hensyn til en Række Enkeltheder vedrørende Fredningstider, Bødebestemmelser m. m. og var derfor lidet tilfredsstillende for Dyrebeskyttelsen, skønt der, som før sagt, dog var taget visse Hensyn til Foreningens Ønsker. Som Foreningens trofaste Medarbejdere her skal med Tak bl. a. nævnes Brødrene cand. mag. *Oluf Winge* og Viceinspektør *Herluf Winge*, der baade som Dyrevenner og Zoologer stod den bi med Raad og Daad, samt Distriktslæge *H. Arctander*, Storehedinge.

Der fremkom derfor ogsaa hurtigt Ønsker om Ændringer af denne Lov; allerede i Rigsdagssamlingen 1898—99 fremsatte Landbrugsminister *A. Hage* et Forslag, der tilsigtede mindre Forandringer af Fredningsreglerne. Derom opnaaedes ikke Enighed mellem Folketing og Landsting. I 1900 opnaaedes derimod Enighed om et Tillæg til Loven, hvorefter Bekkasinens Fredningstid forlængedes, medens Svanernes forkortedes. Med disse Ændringer blev Loven af 8. Maj 1884 gældende Jagt-

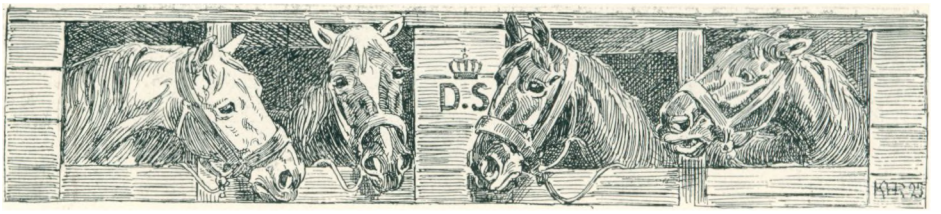

lov i over 25 Aar, før det lykkedes at faa den ændret. Og det er en sørgelig Kendsgerning, at den danske Fuglefauna i disse Aar særlig har vist en Tilbagegang, som enhver Dyreven og Elsker af den danske Natur i høj Grad maa beklage. Og der er ingen Tvivl om, at Aarsagen til vor Fuglefaunas Tilbagegang hovedsagelig skyldes de hensynsog hensigtsløse Efterstræbelser fra Menneskets Side, idet det maa hævdes, at Danmarks Beliggenhed og naturlige Beskaffenhed er af en saadan Art, at her er endog ypperlige Betingelser for et særdeles rigt Fugleliv.

Departementschef K. H. Kofoed

Det var forstaaeligt, at Spørgsmaalet om Jagtens Motiver trængte sig frem hos adskillige varme Dyrevenner og affødte en Debat baade i Pressen og Foreningen om Lystjagten, der i flere Aar lagde stærkt Beslag paa Foreningens Arbejde. Forskellige personlige Forhold gjorde, at Modsætningen mellem, hvad man ansaa for sagligt rigtigt og taktisk forsvarligt, til en Tid truede med at virke splittende og dermed svækkende paa hele Dyrebeskyttelsens Stilling, men alle var klar over, at selv om der kunde herske Uenighed om Jagtens Motiver, saa trængtes der stærkt til en gennemgribende Revision af Jagtloven af 1894. — Ud fra denne Betragtning, der kom stærkt frem paa Foreningens Kredsformandsmøder, blev der paa den daværende Næstformands, Professor *Joh. Fred. Fischers* Initiativ af Bestyrelsen for »Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark« i Sommeren 1917 rettet en Henvendelse til Bestyrelserne for »Dansk Jagtforening« og »Dansk ornithologisk Forening« om i Fællesskab at nedsætte et Udvalg til Revision af Jagtloven. Henvendelsen blev velvilligt modtaget af de to Foreninger, og der nedsattes et Udvalg paa 9 Medlemmer, 3 valgte af hver af de interesserede Foreninger. Departementschef *K. H. Kofoed,* der var Medlem af Bestyrelsen for Foreningen til Dyrenes Beskyttelse, valgtes til Formand.

Udvalgets Opgave var egentlig tænkt som en Revision af den gamle Jagtlov. men det viste sig snart, at hverken dens Grundlag eller dens Inddeling var tidssvarende, og Udvalget udarbejdede derfor et helt nyt og omfattende »Udkast til Lov om Jagten« med Bemærkninger, hvoraf fremgik, at efter Udvalgets Opfattelse maatte Hovedformaalene for en Jagtlovgivning være:

1. At bevare den nationale Fauna.
2. At udvikle Jagten som økonomisk Bierhverv.

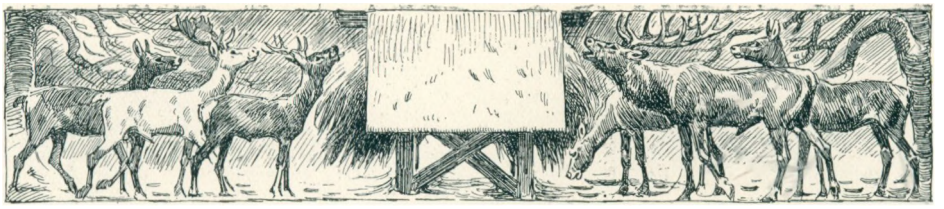

3. At opretholde en betryggende Markfred.
4. At indskrænke Antallet af Ulykkestilfælde.
5. At fjerne det Dyrplageri, som kan knytte sig til Jagtens Udøvelse.

Som Hovedbetingelse herfor foreslog Udvalget en Forandring i Fredningsbestemmelserne, saaledes *at der blev skaffet Vildtet mere Fred, særlig i Yngletiden,* og at Jagttidens Bestemmelser blev saa enkle som muligt. — I Tilslutning hertil foreslog Udvalget dernæst *en effektiv Kontrol med Adgangen til at jage* og som Midler hertil Indførelse af *Jagttegn og Jagtprøve.*

For at udelukke dyrplageriske *Jagtmetoder* og *Jagtredskaber* foreslog Udvalget dernæst en Række Bestemmelser, hvoraf de vigtigste var følgende:

1. Forbud mod Natjagt; undtaget dog Morgen- og Aftenjagt paa trækkende Svømme- og Vadefugle.
2. Forbud mod Limpinde og Vildtsnarer.
3. Forbud mod at udsætte Gift, undtagen Fosformoes for Krager og Gift for Rotter og Mus.
4. Forbud mod Nedstikning af Fasaner.
5. Forbud mod Brug af Sakse og Fælder uden for Gaard, Gaardsplads og dermed i Forbindelse staaende indhegnet Have og Lystanlæg og Krav om, at disse Fangstredskaber skal være saaledes indrettede, at Dyrene *ikke* kan lemlæstes derved, og skal *efterses* 3 Gange daglig, *Morgen, Middag og Aften.*

Dernæst foreslog Udvalget *en betydelig Skærpelse af Straffebestemmelserne* for derigennem at hindre det professionelle Krybskytteri og at holde Hævd over Fredningsbestemmelserne. For at præcisere Dyrets Ret til Fredning blev i Lovforslaget efter Forslag af Repræsentanterne for Foreningen til Dyrenes Beskyttelse Fredningstiderne fastslaaet som Udgangspunkt og Jagttiden som den tilladte Undtagelse. Kravet fra disse Repræsentanters Side var iøvrigt væsentligst rettet mod at opnaa:

Udvidelse af Fredningstiderne.
Forbud mod Natjagt.
Forbud mod Gifte og dyrplageriske Fangstredskaber.
Krav om betryggende Skydefærdighed.

Det lykkedes med de ovenfor nævnte Indskrænkninger at opnaa en saadan Tilslutning dertil fra de andre Udvalgsmedlemmers Side, at Udvalgets Indstilling blev et enstemmigt Forslag, der derefter i Novem-

ber 1918 blev indsendt til den daværende Landbrugsminister, der lovede at fremsætte Lovforslag derom.

Forslaget naaede imidlertid foreløbig ikke længere end til Udvalgsbehandling, og først da den følgende Landbrugsminister tog Forslaget i lidt ændret Skikkelse op igen, lykkedes det omsider gennem lange og omfattende Forhandlinger, der ogsaa medførte adskillige Ændringer, at faa det vedtaget som: »*Lov om Jagten af 30. Juni 1922*«.

Ved mange af de foretagne Ændringer beredte Loven Dyrebeskyttelsen den største Skuffelse, især derved at Forbudet mod Natjagt var blevet ændret til »*Al Jagt er forbudt fra en Time efter Solens Nedgang til en Time før dens Opgang.* Den modbydelige Tusmørkejagt blev derved lovlig. Mod denne maa Dyrebeskyttelsen nu føre en sejg og forbitret Kamp, en Kamp, der dog heldigvis synes at faa flere og flere til at stille sig paa Dyrebeskyttelsens Side, og som ikke vil blive endt, før Natjagten bliver forbudt.

I de Aar, der er gaaet efter den ny Jagtlovs Ikrafttræden, har de Mangler, som Loven i human Henseende lider af, vist sig klarere og klarere. For adskillige truede Arter f. Eks. Svanerne og Rovfuglene m. fl. maa Fredningstiderne udvides, og der maa Forbud mod baade Natjagt og dyrplageriske Fangstredskaber, før Forholdet bliver tilfredsstillende.

Den 19. December 1924 fremsatte Landbrugsminister *Bording* imidlertid i Folketinget et nyt Forslag til Lov om Jagten, der desværre saa langt fra imødekom disse berettigede Krav, men tværtimod foreslog at udvide Tusmørkejagten, afskaffe Jagttegnene og omlægge en Del af Fredningstiderne paa uheldig Vis.

Heldigvis blev dette Forslag mødt med saa stærk Kritik fra mange Sider, baade i Rigsdagen og i Befolkningen, at det ikke er naaet videre. Baade fra Dyrebeskyttelsen og Naturfredningen, Zoologer og Jægere blev dets uheldige Sider fremholdt, og dette i Forbindelse med Henvendelser til Regeringen fra vore nordiske Nabolande om mere Hensynsfuldhed mod den Del af disse Landes Fuglefauna, som trækker ned til eller over vort Land, tør maaske give Haab om, at Forslaget, naar det igen fremkommer, maa være ændret, saa det i nogen Maade maa svare til Dyrebeskyttelsens og Tidens berettigede Krav.

VIVISEKTION. Tidsrummet fra 1860—1880 kan betegnes som en Periode, i hvilken Vivisektionerne — de videnskabelige Forsøg paa Dyr — florerede stærkt, navnlig i Tyskland. Forsøgene udartede i en uhyggelig Grad i denne Periode, blev ofte rent meningsløse og udførtes alene i det Formaal at tilfredsstille; hvad man kunde kalde den videnskabelige Nysgerrighed; i hvert Fald var de Erfaringer, der blev indvundet ved at paaføre Dyr haarrejsende Lidelser, oftest langt under den Grænse, der videnskabeligt og moralsk kunde give Forsøgene blot et Skin af Forsvarlighed. Det var naturligt, at der, da Beretningerne om disse Forsøg kom til at foreligge, rejste sig en Storm af Harme mod Vivisektionerne, og der opstod en Strid, der delte baade Videnskabsmænd og Lægfolk i to skarpt adskilte Lejre. Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark saa sin Opgave i her hjemme at lade Beretningerne om de grufulde Forsøg komme frem til almindelig Kendskab og udgav forskellige Brochurer, i hvilke Foreningen drog til Felts imod Vivisektionen. I lange Tider førtes der en bitter Strid mellem Foreningens daværende Sekretær, Lembcke og Professor *Panum*, og utallige var Indlægene for og imod.

Ogsaa inden for Dyrevennernes Kreds udskilte Spørgsmaalet Medlemmerne i to Partier, af hvilke det ene stod paa Kravet om fuldstændigt Forbud mod Vivisektion, medens det andet begærede en Lovgivning til Begrænsning af Forsøgene og Kontrol med deres Art og Udførelse. Udviklingen gik altsaa saaledes, at den første samlede og naturlige Oppositionsfølelse mod Vivisektionen blev ført igennem det mere modne Over-

læg ved de mange Behandlinger i Pressen og i Tidsskrifter, og Udskillelsen fandt Sted. Lembcke selv, den første, der herhjemme tog kraftig til Orde mod Vivisektionen, stod egentlig straks paa den Side, der krævede en Lovgivning, en Kontrol fra Statens Side med i hvilket Øjemed og af hvem Forsøgene foretoges. Han førte Foreningen over paa dette Standpunkt og gjorde Biskop Martensens Ord til sine: »Dersom en Vivisektion er ubetinget nødvendig for at komme til en Kundskab, der tjener til at frelse eller bevare Menneskers Liv og Sundhed, vove vi ikke at erklære den for utilstedelig«. Foreningens Stilling i Spørgsmaalet blev altsaa: Krav om Kontrol og Begrænsning, ved Begrænsning ogsaa forstaaet Forbud mod Forsøg, der medfører et Overmaal af Lidelse for Dyret. — Ved hele Striden med Professor Panum og ved det Røre, Spørgsmaalets Behandling rejste, gik det op for Lembcke, at det vilde være heldigst for den almindelige Dyrebeskyttelse ikke at kæde et saa vanskeligt Spørgsmaal som Vivisektion sammen med de øvrige Dyrebeskyttelsesopgaver, og da især ikke saa længe Foreningen endnu var saa ung og for sit Arbejde maatte regne med Sympati i alle Kredse. Han havde erfaret Spørgsmaalets Evne til at skabe Splittelse og indbyrdes Strid, Omstændigheder, som kun kunde virke skadeligt for Foreningens Arbejde og for dens Anseelse udadtil. Han greb derfor med Glæde Tanken om at isolere Spørgsmaalet og at overgive dets Behandling til en speciel Forening, nemlig: »Nordisk Samfund til Bekæmpelse af det videnskabelige Dyrplageri«, som Lembcke var med til at stifte i 1882 i Stockholm. Lembcke følte at være gaaet den rigtige Vej, og det maa endnu erkendes, at Behandlingen af og Arbejdet i Vivisektionssagen kræver ikke alene ganske særlige Kundskaber og Indsigter, men ogsaa en besindig og klar Opfattelse af Midler og Maal og en fuld Erkendelse og Vurdering af Modstandernes Styrke, for at der skal kunne udrettes noget til Gavn for Dyrene.

»Nordisk Samfund« tog straks Arbejdet op, specielt til at begynde med i Danmark og Sverige, og dets Arbejde var utvivlsomt medvirkende til, at Folketingets Udvalg i 1890 som Betingelse for Oprettelsen af et Professorat i Fysiologi krævede Vivisektionsforsøgene regulerede ved Lov. Justitsminister Nellemann forelagde da ogsaa i Samlingen 1890—91 et Forslag til Lov om Vivisektion. Landstingets Udvalg bearbejdede Forslaget — til det bedre, kan det for flere Punkters Vedkommende siges, og Forslaget gik hurtigt gennem Behandlingen i Folketinget. Det fortjener at nævnes, at daværende Folketingsmand *N. J. Larsen*, der stod Lembcke nær, ved Forespørgsel til Justitsministeren fik fastslaaet, at Giften Curare ikke maatte anvendes ved Forsøg, idet der

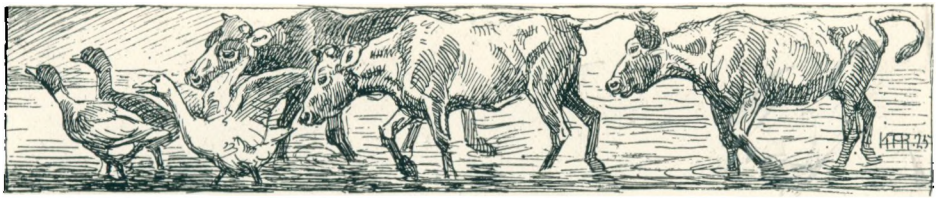

ved Udtrykket Bedøvelsesmiddel maatte forstaas Midler, der medførte Bevidstløshed. Loven blev vedtaget 14. Marts 1891.

Foreningen har i de senere Aar atter taget Spørgsmaalet op — thi Loven bør paa væsentlige Punkter ændres — og dette Arbejde staar nu paa Foreningens Dagsorden med et særligt Arbejdsudvalg.

Det maa i denne Sag staa alle klart, at her som andet Steds ligger Idealerne langt ude i det blaa, men at der ved et praktisk Arbejde mod opnaaelige Maal kan udrettes ikke saa lidt for de Dyr, der ofres paa Menneskehedens Alter.

Vis Skaansomhed, vær mild, vær Dyrets Ven
som Menneskets, og glem Dig ej i Vreden,
saa vil det elske Dig igen,
og hvem kan helt undvære Kærligheden.

Vilh. Høm.

EN PRAKTISKE VIRKSOMHED. I Hovedlinierne er Foreningens Arbejde altid faldet i de to Retninger: Arbejdet med Lovgivningen og det daglige Dyrebeskyttelsesarbejde, eller om man vil, den praktiske Dyrebeskyttelse. – Allerede i Foreningens allerførste Dage blev denne Del af Virksomheden paakaldt, og naturligvis var det Hovedstaden, der med sine Dyr, Heste og Hunde, først aabnede Foreningen et vidt Arbejdsfelt. – Der var ogsaa nok at tage fat paa, thi Forholdene var mislige. De mere haandgribelige Foranstaltninger, Foreningen straks gik i Gang med, var Anbringelse af Vandingskummer, Grusspredningen paa Københavns Gader, Tilsyn med Arbejdskørselen og da navnlig Indkørselsforholdene paa Byggepladser. Ogsaa Droschehestene – Datidens ofte ulykkeligst stillede Slidere – tog Foreningen sig af i saa vid Udstrækning som muligt. Den maatte atter og atter paatale – selv eller gennem Politiet – Brugen af selebrudte og alt for gamle, afmagrede Heste og søgte at mildne Kaarene for disse Døgntravere ved Uddeling af Hestedækkener, Vandingsspande og hensigtsmæssige Muleposer til Brug paa Holde-

pladserne. — Haand i Haand med disse Bestræbelser gik Foreningens Foredrag for Politibetjente, dens Belæringer for Kuske, dens Køreskoler og dens Præmiering af Kuske, der behandlede deres Heste hensynsfuldt og godt. — Køreskolen lededes i flere Aar af et af Bestyrelsens Medlemmer, kgl. Overberider *J. C. Seeler*, der indlagde sig stor For-

Vandingssted for Heste.

tjeneste ved sit beredvillige og ivrige Arbejde paa dette Omraade, og samtidig virkede et andet Bestyrelsesmedlem, Krigsassessor *W. T. Rosendahl*, kraftigt ved sine udmærkede Foredrag for Kuske. Omsorgen for Hestene førte i Januar 1885 til Oprettelsen af »Hestevennernes Fond«. De mange Udgifter, dette særlige Arbejde medførte, tvang Foreningen til at paakalde de interesseredes Hjælp, og den kaldte ikke forgæves. Det var ret rigelige Bidrag, der flød, og Foreningen blev ved disse Midler i Stand til at anskaffe en Hesteambulance, og til at hjælpe saadanne Hesteejere, der ikke havde Raad til at give deres syge Heste den fornødne Pleje og Hvile, samt til i større Udstrækning at uddele Præmier til Kuske. Alle disse Bestræbelser hidførte i Aarenes Løb virkelig og følelig Bedring, og Foreningen aflastedes betydeligt i dette Arbejde, da Stiftelsen af »Hestens Værn« fandt Sted i Aaret 1909, ligesom naturligvis Automobilernes gradvise og stærkt følelige Afløsning af Hestekøre-

tøjerne har indskrænket denne Gren af Virksomheden overordentligt meget. Det daglige Arbejde fik en væsentlig Forøgelse efterhaanden som det gik op for Publikum, at man ved Henvendelse til Foreningen kunde skaffe Hjælp til hensynsløst eller slet behandlede Dyr, og at Foreningen var rede til straks at søge saadanne Forhold ændrede, som — selv om de end ikke var strafværdige efter Loven — dog var af den Art, at de maatte ønskes paatalte. Det er paa dette Punkt, at Foreningen gennem Aarene har staaet i direkte og livlig Rapport med det store Publikum, og at Foreningens Kontor er blevet et Sted, hvor Folk søger Raad og Vejledning i Forhold, der vedrører Dyr. Anmeldelserne om Dyrplageritilfælde og om ilde stedte Dyr løb i Foreningens første Leveaar op til 33, men allerede det følgende Aar var Tallet 204 og er i Aarenes Løb vokset til gennemsnitlig 5 à 600 fra hele Landet, fra Hovedstaden alene 3—400. De første Aar maatte Foreningen overgive saadanne Anmeldelser til Politiet, men det blev snart indlysende, at Foreningen ikke i Længden kunde staa som et blot og bart Mellemled mellem Publikum og Politiet, hvorved Stillingen i mange Henseender kunde blive uheldig. Det maatte undgaas at trætte Politiet eller svække dets Interesse ved Afgivelsen af grundløse eller for svagt underbyggede Klager, og desuden vilde det i mange Tilfælde være bedst selv at kunne søge en Ordning. Foreningen lærte hurtigt kun at tage Hensyn til navngivne Anmeldere, og Erfaringen har vist, at der endda maatte gaas frem med megen Forsigtighed for ikke at vildledes af samvittighedsløse Menneskers personlige og fjendtlige Mellemværender med andre. Alt dette gjorde det nødvendigt for Foreningen selv at kunne undersøge Grundlaget for Anmeldelserne, afgøre om Politiets Indgriben burde finde Sted eller om Forseelsen var af en saadan Natur, at en Tilrettevisning, en Paapegning af det uforsvarlige i Forholdet vilde være tilstrækkelig til at bedre dette. — Paa et tidligt Stadium havde Foreningen engageret en Mand, senere to, som foruden at foretage Undersøgelser skulde patrouillere paa Københavns Gader, men Ordningen virkede ikke tilfredsstillende. En Dyreven, forlængst afdøde Partikulier *J. C. Olsen*, paatog sig i flere Aar gratis at fungere som Foreningens Inspektør. Han udførte et udmærket Arbejde paa dette Omraade, der kræver ikke saa ringe Indsigt i Dyrs Behandling, stort Kendskab til

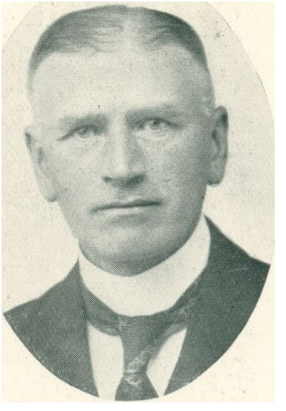

Foreningens Sekretær,
Kaptajn R. V. Christensen.

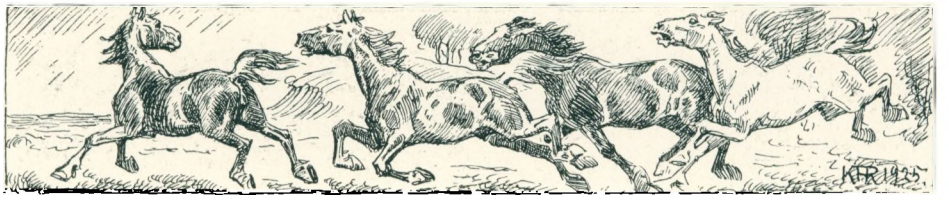

Love og Politibestemmelser og desuden Evne til at tale med og retlede Folk af alle Samfundsklasser. Han angav ved sin Arbejdsmetode Vejen, Foreningen her maatte gaa, og den har nu gennem mange Aar holdt lønnede Inspektører, som Regel forhenværende Politimænd, og har haft

Foreningens Kontor Raadhusstræde 15.

Held til at faa dygtige og interesserede Folk til dette vigtige Arbejde.

Under den praktiske Virksomhed hører ogsaa Foreningens Uddeling af Skydeapparater til ubemidlede Slagtere, Salg af saadanne Apparater og Patroner dertil, Opstilling paa Torvene i Provinsbyerne af Fjerkræslagtemaskiner, der passes af lønnede Folk, og ved hvilke Torvesøgende gratis faar det købte Fjerkræ slagtet paa den mest humane og letteste Maade. Fjerkræslagtemaskinen er en Art Guillotine, som Foreningen selv har ladet konstruere.

Blandt Foreningens mange andre praktiske Bestræbelser skal her endnu blot nævnes Indfangning af herreløse Katte, Uddeling af Fuglefoder i Vintermaanederne, Grusstrøningen, der endnu opretholdes for Københavns brolagte Gaders Vedkommende og i flere Provinsbyer,

Udbetaling af Pengehjælp til gamle, fattige og svagelige Hundeejere til Indløsning af Hundetegn, og Salg og Uddeling af hensigtsmæssige Redekasser og Fodringshylder.

Det praktiske Dyrebeskyttelsesarbejde har den særlige Egenskab

Bestyrelsesværelset.

— som ovenfor nævnt — at bringe Foreningen i direkte Kontakt med Publikum, og det skyldes for en Del dette Arbejde, at den offentlige Mening gennem Aarene er bearbejdet saaledes, at den i al Almindelighed og med Rette kan betegnes som dyrevenlig. En stor Andel i dette Resultat har Pressen, der ikke alene med Beredvillighed og Imødekommenhed stedse har været parat til at aabne Spalterne for Foreningens Meddelelser fra Virksomheden, men som i stedse stigende Grad efter eget Initiativ i de senere Aar har taget kraftigt til Orde mod de lemfældige Sagsafgørelser og mod hensynsløs og raa Behandling af Dyr.

En særlig og fremtrædende Plads inden for Foreningens praktiske Virksomhed indtager saavel den veterinære Poliklinik som Dyrehospitalet. Disse Institutioners Historie er i korte Træk følgende:

DEN VETERINÆRE POLIKLINIK. Blandt Foreningens praktiske Virksomheder til Hjælp for Dyrene fortjener den veterinære Poliklinik for ubemidlede Folks syge Husdyr her i København sit særlige Kapitel. Dens Virksomhed er baseret paa den Tanke, at intet Dyr bør lide, fordi dets Ejer er saa fattig, at han ikke har Raad til at betale Dyrlægehjælp til sit syge Dyr. Tanken er i høj Grad human, idet den ikke blot omfatter de syge Dyr, men ogsaa disses fattige Ejere, og i mere end 25 Aar har Kliniken efter Evne løst sin Opgave i en Udstrækning, som forlængst har fastslaaet dens Værdi ikke blot i human og dyrebeskyttende, men ikke mindre i rent sanitær Henseende.

Klinikens Patienter.

Den veterinære Poliklinik er oprettet af Foreningen den 1. Maj 1899 og kunde saaledes i Fjor se tilbage paa 25 Aars praktisk Virksomhed. Dens Leder gennem alle disse Aar, Overdyrlæge *Svend Larsen*, har med sin store Dygtighed, levende Interesse og trofaste Kærlighed til denne Sag ført Polikliniken frem til den betydningsfulde og omfattende Virksomhed, som den nu udfolder.

Polikliniken var ved sin Oprettelse enestaaende i Europa, og det havde sikkert ikke været muligt paa daværende Tidspunkt at faa den gennemført, hvis ikke Svend Larsen havde tilbudt at gøre sit Arbejde vederlagsfrit og givet den Husrum i sin Klinik i Ahlefeldtsgade 31 i de første Aar.

Til at begynde med havde Polikliniken aabent 3 Gange om Ugen, men fra 1907 har den været aaben hver Søgnedag, og fra samme Tid ansattes en lønnet Assistent til Hjælp i Arbejdet. Dette var i stadig Vækst og var yderligere vokset, idet der i 1902 i Forbindelse med Kliniken indrettedes en Aflivningsanstalt (Letalkammer) for hjemløse og syge Dyr; denne er gennem Aarene blevet meget stærkt benyttet, ikke mindst til Aflivning af herreløse Katte, der findes i meget stort Antal her i København, hvor de tit frister en saa kummerlig Tilværelse, at en let og hurtig Død er en Velgerning mod disse Dyr.

Nogle Tal fra Poliklinikens Virksomhed viser bedre end mange Ord baade Stigningen og Omfanget af denne.

I 1903 behandledes saaledes 336 Dyr med 638 Konsultationer og udførtes 37 Aflivninger, medens de tilsvarende Tal for Aaret 1923 er 1050 Dyr med 2126 Konsultationer og ikke mindre end 2494 Aflivninger. Og i de første 25 Aar er ialt behandlet 17287 Dyr med 31699 Konsultationer og udført 18779 Aflivninger paa Polikliniken.

Som Hjælp for de fattigste af Hovedstadens Dyreejere er den veterinære Poliklinik en i høj Grad *human* Institution, og saavel ved Behandlingen af smittefarlige Sygdomme som ved Aflivning af de mange syge og smittebefængte herreløse Katte er den en *sanitær* Foranstaltning af ganske overordentlig Værdi.

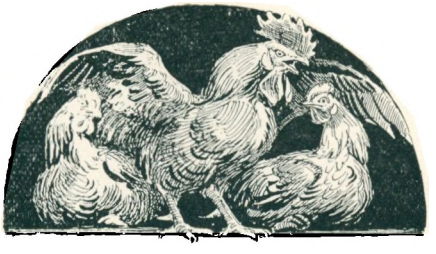

DYREHOSPITALET. Et lille Stykke uden for Bispebjerg, hvor Grundtvigskirkens Taarn løfter sig mod Himlen, titter Dyrehospitalets lyse Bygninger frem med deres røde Tegltage, som et Led i Foreningens praktiske Virksomhed. Dets Opgave er som midlertidigt Hjem for saa vel sunde som syge Dyr at kunne yde disse en hensigtssvarende Kur og Pleje.

Trangen til og Tanken om dets Oprettelse er gammel, idet Foreningens Bestyrelse allerede i Firserne drøftede Planer derom og i 1889

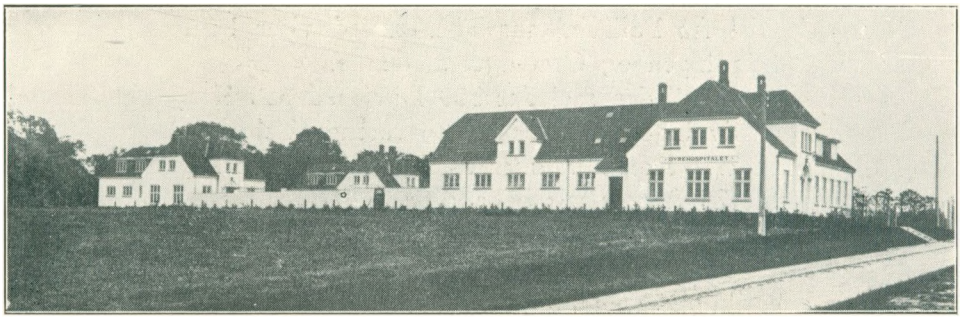

Dyrehospitalet.

begyndte at indsamle Bidrag dertil. 1892 vedtog Bestyrelsen efter Forslag af Etatsraad Lembcke, at Foreningens frie Kapitaler skulde anvendes til dette Øjemed, og i 1901 lod Foreningen udarbejde nærmere Planer derfor.

Opgaven blev nu at faa samlet de nødvendige Midler og at finde en passende Byggegrund, samt at udforme Planerne for Indretningen i alle Enkeltheder. Medens Hovedvægten oprindelig var lagt paa at faa et Internat med dagligt Dyrlægetilsyn og kun indrette en Klinik i Tilslutning hertil, saa blev man nu mere og mere klar over, særlig ved Rejser og Undersøgelser, som Overdyrlæge *Svend Larsen* i den Anledning foretog, at hvis Sagen skulde løses tilfredsstillende, maatte der indrettes et fuldt ud moderne Hospital for Dyr i Forbindelse med det paatænkte Internat.

I 1907 købte Foreningen en ca. 3 Tdr. Land stor Grund ved Emdrupvej, frit beliggende og tæt ved Emdrup St. Etatsraad Lembcke

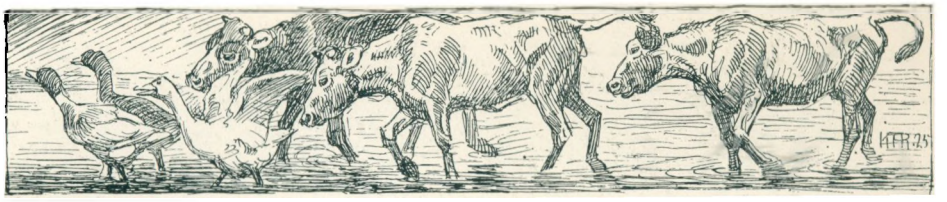

oplevede ikke at se Købet afsluttet, men en af hans sidste Ture var ud til Grunden, og han glædede sig meget over, at Sagen var naaet saa vidt. Tegninger og Overslag, omfattende en Afdeling for mindre Dyr og en Afdeling for Heste blev nu udarbejdet af Arkitekt *Carl V. Peter=*

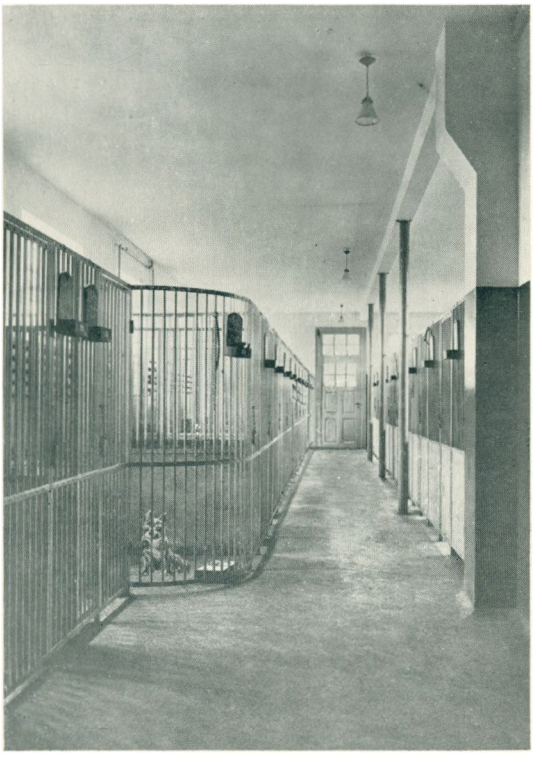

Hovedhallen.

sen, og Andragende om Byggetilladelse indsendt til Københavns Magi=strat. — Paa Grund af Afvandingsforholdene lykkedes det imidlertid først i 1914 at opnaa Byggetilladelsen og kun til et Hospital for mindre Dyr.

Under Svend Larsens Formandsskab og Ledelse blev saa Dyre=hospitalets Opførelse paabegyndt i Efteraaret 1914, og det stod færdigt til Indvielsen ved Foreningens 40 Aars Jubilæum den 25. September 1915.

Dyrehospitalet er bygget og indrettet efter Pavillonsystemet, for at de forskellige Afdelinger kan faa den friest mulige Beliggenhed. — Ho=spitalsafdelingen omfatter en *medicinsk=kirurgisk Afdeling* med tilhørende Røntgen= og Lysbehandling samt isolerede *Afdelinger for smitsomme*

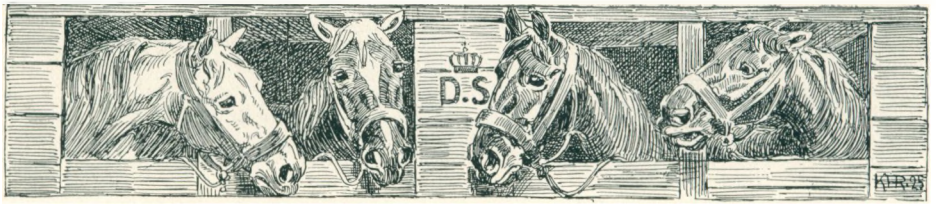

Sygdomme. Internatsafdelingen er delt i en *Pensionsafdeling* væsentlig beregnet for Dyr i Løbetiden, ved Avlstjeneste og Fødsel samt ved Ejerens Bortrejse, og en *Afdeling for hjemløse Dyr* samt en *Karantæne-afdeling* for Hunde, der indføres fra Udlandet. Dyrehospitalets Virk-

Røntgenværelset.

somhed omfatter desuden *Bad* og *Klipning*, og der findes paa Hospitalet en *Aflivningsanstalt* og et *Krematorium* for mindre Dyr.

Med Hensyn til Driften er Dyrehospitalets Ledelse fordelt saaledes, at Overdyrlæge *Svend Larsen* som Hospitalets Overdyrlæge har den veterinære Ledelse, medens Kasserer *Thamdrup* som Hospitalets Inspektør har den økonomiske og administrative Ledelse.

Verdenskrigen ikke alene fordyrede Opførelsen, men vanskeliggjorde i de første Aar i høj Grad Driften, særlig paa Grund af de mange Rationeringsbestemmelser. Men ved streng Økonomi og Paapasselighed og ved gode Venners Hjælp lykkedes det at føre Dyrehospitalet igennem

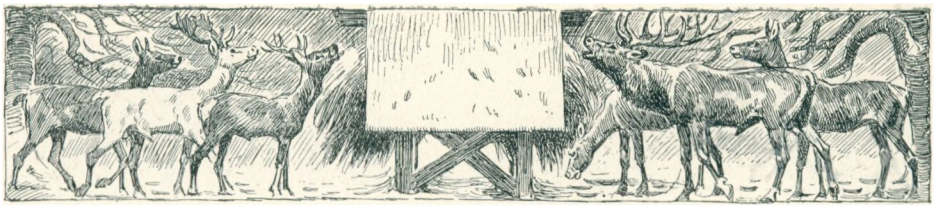

disse første vanskelige Aar med det Resultat, at Dyretallet voksede, Publikums Tillid befæstedes, og Hospitalets Anseelse blev større Aar for Aar. I de 10 Aar, der nu er gaaet, har ikke mindre end 9290 Dyr været behandlede derude og har haft et midlertidigt Hjem, uden Hen-

Operationsstuen.

syn til, om Ejeren var fattig eller rig, idet der særlig takket være Mine Petersens Legat, hvis Renter ifølge Testamente er bestemt til dette Øjemed, er givet Fripladser og nedsat Betaling til et Beløb af ialt ca. 29000 Kr.

Adskillige Ændringer saa vel af Bygningerne som af Driften har været nødvendige for at faa Plads til det voksende Dyreantal og den udvidede Virksomhed, og Dyrehospitalet har i de 10 Aar vokset sig ind i den almindelige Bevidsthed som et nødvendigt og værdifuldt Led i Foreningens praktiske Virksomhed.

Det tør vel siges, at saa vel den veterinære Poliklinik for ubemidlede som ogsaa Dyrehospitalet er uundværlige Institutioner for Hoved-

staden og nødvendige Led i den Række af humane Anstalter, som det sidste halve Aarhundredes Udvikling har beriget Landet med.

Det er hidtil lykkedes Foreningen ved egne Midler at opretholde Poliklinikens stedse mere bekostelige Drift og ved Ledelsen af Dyrehospitalet at faa dette til økonomisk at bære sig, men i Virkeligheden har Foreningen Hjælp til Gode til disse to Institutioner saa vel fra Stat som fra Kommune.

Hidtil er Hjælpen udelukkende kommet fra Dyrevenner, som Foreningen derfor skylder den hjerteligste Tak.

»DYREVENNEN«. Da Foreningen 1875 traadte ud i Livet, blev den modtaget af en særdeles velvillig Presse, der ikke blot omtalte den velvilligt, men ogsaa beredvilligt modtog dens Henvendelser til Publikum. Alligevel varede det ikke længe, før Foreningen savnede sit eget Organ, baade udad i Agitationen og som Bindeled og Oplysningsorgan for Medlemmerne og Sagens Venner.

Redaktør J. Thamdrup.

Foreningens Stifter, Løjtnant Schmidt, udgav i 1879 Maanedsskriftet »Androkles«, men det ophørte samme Aar, og det blev Etatsraad Lembcke, der ogsaa her blev den førende Kraft, idet han 1. Januar 1880 begyndte Udgivelsen af det illustrerede Maanedsskrift »Dyrevennen«, der indtil 1902 var Lembckes Ejendom, men uddeltes gratis til Foreningens Medlemmer. Fra 1. Januar 1903 overgik »Dyrevennen« til Foreningen og har siden været Foreningens Medlemsblad. »Dyrevennen« gaar saaledes til Nytaar ind i sin 47. Aargang. — Fra 1880 til 1902 redigerede Lembcke selv »Dyrevennen«; de følgende Redaktører er *J. Rothstein* 1903—11, *S. Chr. Møller* 1911—12, *G. Brammer* 1913—18, de to sidste Aar sammen med *L. Klubien Jahnsen*. Redaktionen blev derefter overdraget til den nuværende Redaktør, Kommunelærer *J. Thamdrup*.

Her skal ikke gøres Forsøg paa at maale »Dyrevennen«s Betydning for dansk Dyrebeskyttelse, men kun peges paa den Kendsgerning, at Foreningen her gennem de mange Aar har haft sit eget Organ, hvori den frit og uafhængigt kan tale Dyrenes Sag uden at skulle tage uvedkommende Hensyn.

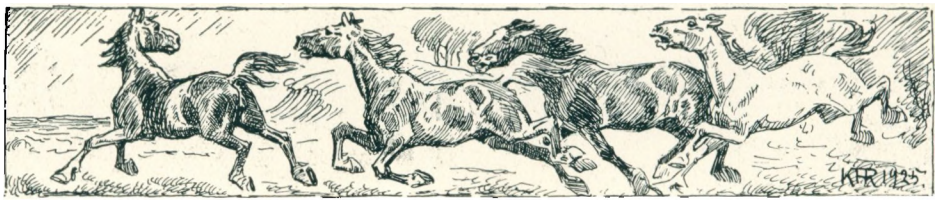

UNGDOMSARBEJDET. Lige fra første Færd stod det Foreningens Stiftere klart, at skulde Dyrebeskyttelsen formaa at løse sin Opgave, saa maatte den paa sin Vis og inden for sit betydningsfulde Omraade blive en Folkeopdrager, opdrage Samfundet til Dyrevenlighed og Dyrebeskyttelse. Men skulde denne Opgave løses, maatte der begyndes med de unge. I Hjemmet og Skolen maatte Grunden lægges, saa Børnene kunde vokse op med den rette Interesse og Forstaaelse af Dyrenes Liv og Rettigheder og af Menneskenes Pligter mod disse vore Medskabninger.

Dette Formaal er klart udtrykt i Punkt 3 i Foreningens første Henvendelse til Offentligheden den 27. November 1875; og i Tilslutning hertil blev der allerede i Foreningens første Aar rettet Opfordring til samtlige Landets Lærere om Oprettelse af Kredse eller mindre Foreninger og »navnlig at paavirke Ungdommen overensstemmende med Foreningens Formaal og oplyse den om Menneskenes Pligter mod Dyrene«. Kvindeforeningen tog ogsaa denne Opgave op, idet den gjorde Ungdommens Paavirkning til den ene af sine to Hovedopgaver.

Ved det 3. nordiske Skolemøde i København 1877 bragte Etatsraad Lembcke Sagen frem ved et Foredrag om »Skolens Opgave med Hensyn til Forebyggelse af Dyrplageri«; dette blev vel modtaget, Lærere og Lærerinder tog Arbejdet op, og der dannedes i den følgende Tid adskillige Børneforeninger. Gennem Foredrag og Smaaskrifter som »Androklesbiblioteket«, »Billeder fra Dyrelivet« m. fl. blev Arbejdet støttet, og Foreningens Velynder, David Graah, viste ogsaa her sin Interesse for Sagen ved aarlig at skænke en Sum til Belønning for Lærere og Skolebørn, der særlig havde gjort sig fortjent af Dyrebeskyttelsen.

1892 førte Ægteparret Lembcke Opgaven om Ungdommens Paavirkning frem ad endnu en Vej, nemlig gennem Foreningen til Oprettelse af *Landbrugskolonier for fattige Børn*, idet der i Vedtægterne for disse udtrykkeligt udtales, at Børnene her fra smaa skal opdrages til Godhed mod Dyrene, saa Menneskekærlighed og Dyrebeskyttelse gaar Haand i Haand. Den første Landbrugskoloni, »Frihedslyst« ved Hørsholm, indviedes den 21. September 1894, og med Halvdelen af Ægteparrets Formue oprettedes senere »Etatsraad J. Chr. Lembckes og Hustru Julie, født Wilsters Legat til Oprettelse af Landbrugskolonier for fattige Børn«.

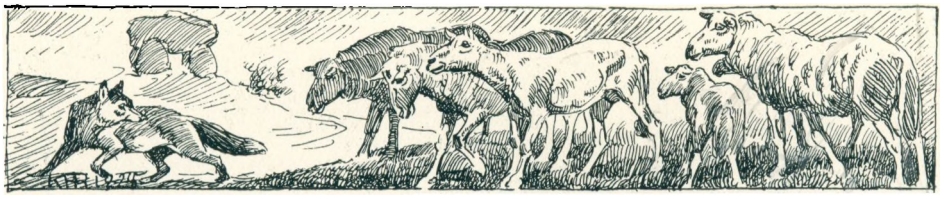

Ungdomsarbejdet savnede imidlertid en samlet Organisation og et fælles Organ. Dette opnaaedes fra 1897 ved Stiftelsen af »*Ungdomsforbundet til Dyrenes Beskyttelse*« og Udgivelsen af »Dyrevennens Ungdomsblad«, der under de samme Redaktører som »Dyrevennen« herefter har været Ungdomsforbundets Organ og saaledes med 1926 gaar ind i sin 30. Aargang.

Ungdomsforbundets Virksomhed er bygget paa Samvirke mellem Skolen og Dyrebeskyttelsen og udtrykt i § 1 i Forbundets Vedtægter:

> Forbundets Opgave er hos den danske Ungdom at vække og styrke Interessen for og Medfølelsen med alle Dyr, baade de højere og de lavere.
>
> Bestræbelserne gaar derfor ud paa i alle Landets Skoler at faa oprettet Ungdomskredse til Dyrenes Beskyttelse under Ledelse af en eller flere for Sagen interesserede Lærere og Lærerinder, og at samle disse Kredse i et Forbund under Navn af »Ungdomsforbundet til Dyrenes Beskyttelse«.
>
> Den enkelte Skoles Medlemmer danner en selvstændig Kreds af Forbundet, hvis Bestyrelse er Bestyrelsen for Foreningen til Dyrenes Beskyttelse.

Alle Medlemmer modtager Medlemsbladet, der sendes til og uddeles af Kredslederne. Med Hensyn til Arbejdet iøvrigt har den enkelte Kreds og Kredsleder fuldt Selvstyre til Fremme af Sagen i Overensstemmelse med Foreningens Formaal. Som et Middel til at vække og uddybe Interessen for Dyrene har Foreningen hvert Aar siden 1905 udsat en Stilopgave for Forbundets Medlemmer og præmieret de bedste Besvarelser med Ure og Bogpræmier. Endvidere søger Foreningen bl. a. gennem Lysbilleder og Foredrag i Kredsene at fremme Kendskabet og Kærligheden til Dyrene hos de unge.

Ungdomsforbundet tæller for Tiden 206 Kredse med ca. 9000 Medlemmer, og mange iblandt de Tusinder af Børn og unge, der i Aarenes Løb har staaet i Ungdomsforbundet, har derigennem faaet lagt et Grundlag for Forstaaelsen af Dyrene, som har gjort dem til Dyrebeskyttere for Livet; thi »hvad man i Ungdommen nemmer, man ikke i Alderdommen glemmer«; og mange af de Frø, der her er saaet, har baaret rig Frugt, ikke blot hos de unge selv, men ogsaa i Hjem og Omgivelser. Og her staar Foreningen i stor Taknemmelighed til alle de mange Lærere og Lærerinder, der saa beredvilligt og trofast har været Medarbejdere for Dyrebeskyttelsen og Vejledere for de unge.

MEDLEMMER OG MIDLER. I de foregaaende Afsnit er Foreningens Liv, Virksomhedsgrene og Organisation i store Træk ridset op; her skal nu til Slut kun omtales to af de Hovedstøtter, som har dannet Basis derfor, nemlig Foreningens Medlemmer og Midler.

Foreningen blev fra selve Stiftelsen baade af Navn og Gavn en Landsforening og naaede allerede i det første Aar at samle over 1200 Medlemmer fra Landets forskellige Egne, selv om en forholdsvis stor Part ganske naturlig var fra København. Af disse første Medlemmer er endnu ca. en Snes tilbage, som trofast har staaet som Medlemmer af Foreningen gennem alle disse 50 Aar. Uden at nævne Navne skal her bringes en Tak til hver enkelt for deres Hjælp til at rejse Foreningen, og fordi de trofast har fulgt den til den Dag i Dag.

I Aarenes Løb er Medlemstallet gennem de vekslende Tider stadig vokset, saaledes at det ved Foreningens 40 Aars Jubilæum 1915 var firedoblet og nu omtrent femdoblet, idet Foreningen tæller ca. 6000 Medlemmer foruden Ungdomsforbundet, der som før omtalt tæller ca. 9000 Medlemmer, saaledes at det samlede Medlemsantal er ca. 15000.

Mange af Foreningens Medlemmer og Velyndere har ikke blot støttet dens Arbejde med deres *Medlemsbidrag,* men ogsaa gennem *Gaver* og *Legater* gjort det muligt for Foreningen at virke med saa store Beløb, som Aarene har vist. Foreningens Virksomhed er nemlig ikke baaret frem ved offentlig Støtte, har aldrig faaet noget Statstilskud dertil, men Beløbene er indgaaet ad privat Vej, skænket af de mange til Foreningens Arbejde for Dyrenes Sag. Det første Legat modtog Foreningen 1880 fra Grosserer David Graah. Ved Foreningens 25 Aars Jubilæum 1900 udgjorde Legatformuen godt 60,000 Kr. Nu er den naaet til ca. 600,000 Kr. Legatkapital, hvoraf dog Foreningen kun maa anvende Renterne: ca. 22,000 Kr. aarlig.

Men er Midlerne vokset, saa er Virksomheden det ikke mindre, og mange er de Felter, der stiller stedse stigende Krav til Foreningens Ydeevne. Idet Foreningen derfor med Tak ser tilbage over de Aar, der er gaaet, og tilfulde ser, baade hvad der er naaet, og hvad der endnu er tilbage, er det med Haabet om, at den ogsaa i Fremtiden maa kunne regne med voksende Medlemstal og med Støtte til sit Arbejde for Dyrebeskyttelsens Sag.

KREDSE OG KREDSFORMÆND. Med Gennemførelsen af Foreningens faste Kredsinddeling i 1915 blev hele Landet kortlagt, og dermed lettedes Muligheden for at føre Arbejdet ud i alle Landets Egne, ogsaa til de Steder, hvor der hidtil har været ret døde Pletter. Efter Genforeningen er Kredsinddelingen ogsaa gennemført i den genvundne Del af Sønderjylland, saa hele Landet nu er inddelt i 200 Kredse, hvis Navn og Beliggenhed ses af omstaaende Kredskort.

Arbejdet i de enkelte Kredse ledes af en Kredsformand (Kredsbestyrelse), der varetager Arbejdet i Kredsen som Foreningens Repræsentant, og mange er de Mænd og Kvinder, som Foreningen her staar i Taknemlighedsgæld til for Arbejdet ude i Kredsene gennem Aarenes Løb. Gennem de aarlige Kredsformandsmøder og Samarbejdet med Foreningens Bestyrelse og Kontor, støttet af Foredrag og Ungdomsforbundets Virksomhed, er der netop gennem Kredsorganisationen og Kredsformændenes Virksomhed skabt de bedste Betingelser for at kunne føre Dyrebeskyttelsen fremad i vort Land.

KREDSFORMÆND

I

FORENINGEN TIL DYRENES BESKYTTELSE I DANMARK

1925.

C. Abrahamsen
Lærer
Roskilde Kreds

Hj. Agerlin
Politibetjent
Hillerød Kreds

S. A. Albrethsen
Toldforvalter
Silkeborg Kreds

A. Andersen
Dyrlæge
Hedensted Kreds

C. Andersen
Urmager
Nykøbing S. Kr.

Jac. Andersen
Overretssagfører
Aalborg Kreds

Jul. Andersen
Fabrikant
Aarhus Kreds

N. K. Andersen
Politiassistent
Faarevejle Kreds

L. Arildsen
Købmand
Saxkøbing Kreds

David Bager
Boghandler
Faaborg Kreds

J. L. Bech
Dyrlæge
Løgstør Kreds

Chr. Behrendt
Branddirektør
Middelfart Kreds

Emil Borkfelt
Grosserer
Esbjerg Kreds

Vald. Borkfelt
Handelsgartner
Brædstrup Kreds

Chr. Brix
Lærer
Nykøbing M. Kr.

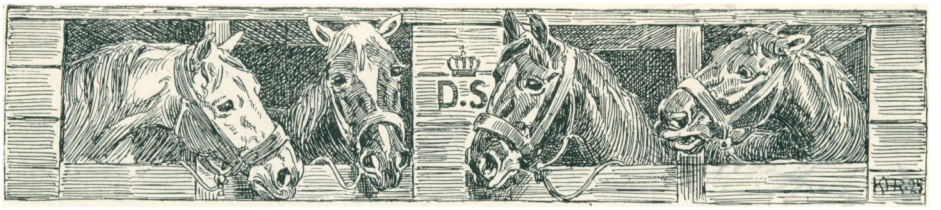

L. Brodersen
Dyrlæge
N. Nebel Kreds

D. O. Busk
Teglværksejer
Grønbjerg Kreds

Chr. Bøgebæk
Grosserer
Køge Kreds

Chr Bøttern
Sagfører
Skive Kreds

A. Christensen
Trælandler
Vinderup Kreds

Chr. Christensen
Købmand
Ringkøbing Kr.

Fr. Christensen
Kontorholder
Fr.havn Kreds

L. Christensen
Politibetjent
Hornslet Kreds

R. Chr. Clausen
Gaardejer
Katterød Kreds

A. C. Diechmann
Gaardejer
Vildbjerg Kreds

Vilh. Dræby
Kaptain
Jyderup Kreds

Chr. Døssing
Havebruger
Kjellerup Kreds

J. E. Engelbreckt
Reallærer
Møen Kreds

O. Erleff
Politiassistent
Tommerup Kr.

J. Fogh
Stabssergent
Glostrup Kreds

Dagmar Freuchen
Frue
Ulfborg Kreds

V. Friis
Kantor
St.hedinge Kreds

K. Glæsel
Boghandler
Skagen Kreds

Chr. Hald
Gaardejer
Mariager Kreds

Cate Hansen
Justitsraadinde
Faxe Kreds

Carl Hansen
Sagfører
Slagelse Kreds

H. P. Hansen
Hotelejer
Præstø Kreds

M. Hansen
Bogtrykker
Glamsbjerg Kr.

Vald. Hansen
Gaardejer
Haslev Kreds

Chr. Hedegaard
Overinspektør
Struer Kreds

G. Holm-Petersen
Købmand
Ebeltoft Kreds

P. Hvid
Lærer
Holbæk Kreds

Sigrid Høy
Frue
Oxbøl Kreds

N. P. Jacobsen
Arrestforvarer
Korsør Kreds

G. P. Jensen
Førstelærer
Fjerritslev Kreds

Jørgen Jensen
Overpakmester
Vedde Kreds

M. Jensen Klint
Stationsforstander
Taastrup Kreds

J. C. Jepsen
Repræsentant
Næstved Kreds

E. Jørgensen
Urmager
Mørkøv Kreds

Chr. Keller
Professor
Børkop Kreds

Eline Kjelst
Frue
Varde Kreds

J. V. Kjødt
Overretssagfører
Kalundborg Kr.

Emil Klint
Skomagermester
Ringsted Kreds

A. Knuthsen
Dyrlæge
Bjerge Kreds

E. Kofoed
Stationsforstander
Borup Kreds

Th. Kokborg
Købmand
Skanderborg Kr.

Kr. Kristensen
Skoleinspektør
Nexø Kreds

S. Kristensen
Sognefoged
Hadsund Kreds

V. Krog-Jensen
Tandlæge
Nakskov Kreds

A. L. Kryger
Overbetjent
Helsingør Kreds

C. J. M. Ladegaard
Sognepræst
Ejer Bavnehøj Kr.

H. Langkjær
Slagtehusinspektør
Randers Kreds

Chr. F. Larsen
Redaktør
Herning Kreds

H. P. Larsen
Købmand
Dannemare Kr.

L. P. Larsen
Skolebestyrer
Høng Kreds

L. Laugesen
Hotelejer
Aarup Kreds

L. Lauritsen
Postassistent
Rønne Kreds

G. Leidecker
Købmand
Kerteminde Kr.

L. Ludwigs
Apotheker
Brovst Kreds

H. Lützen
Direktør
Fredericia Kreds

M. J. Madsen
Redaktør
Lemvig Kreds

Madsen Østerbye
Overbetjent
Roslev Kreds

M. Mejlby
Redaktør
Hammel Kreds

Jens Moesgaard
Gaardejer
Ikast Kreds

Marie Mogensen
Frøken
Tjele Kreds

Mortensen Bostlund
Gaardejer
Randbøl Kreds

G. Møller
Mejeriejer
Vordingborg Kr

Peter Mørch
Konsul
Horsens Kreds

A. H. Nielsen
Landpost
N. Aaby Kreds

C. Nielsen
Politibetjent
Hadsten Kreds

N. P. Nielsen
Arrestforvarer
Bogense Kreds

P. Nielsen
Avlsbruger
Brønderslev Kr.

S. Nielsen
Gaardejer
Lynge Kreds

Th. Nielsen
Redaktør
Holstebro Kreds

N. Nissen-Petersen
Dyrlæge
Aakirkeby Kreds

A. Normand
Sagfører
Odder Kreds

C. Olesen
Frue
Assens Kreds

Ole Olsen
Gaardejer
Viksø Kreds

L. J. Pedersen
Førstelærer
Brande Kreds

P. J. Petersen
Arrestforvarer
Fredensborg Kr.

Jes Rasmussen
Gaardejer, Sognef.
Pejrup Kreds

L. S. Rasmussen
Lærer
N. Sundby Kr.

F. Reitzel
Lærer
Nyborg Kreds

C. Ridal
Købmand
Lundby Kreds

R. Ruggaard
Branddirektør
Samsø Kreds

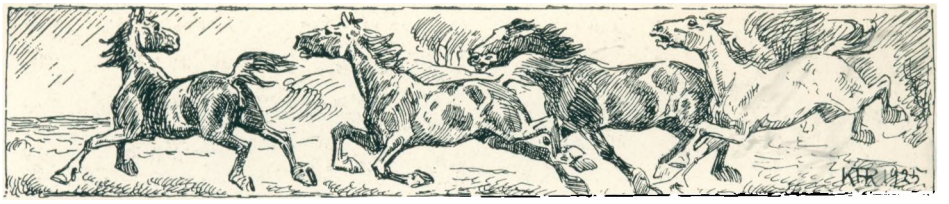

J. Runge
Frue
Helnæs Kreds

Jacob Ræder
Grosserer
Kolding Kreds

Astrid Schmedes
Frøken
Sorø Kreds

Joh. Schreiner
Vejerfuldmægtig
Svendborg Kr.

H. C. O. Sestoft
Sognepræst
Egtved Kreds

Jens Simensen
Gaardejer
Nibe Kreds

Th. Spreckelsen
Fabrikant
Viborg Kreds

P. Sund
Konsul
Thisted Kreds

H. M. Sørensen
Bogholder
Maribo Kreds

Chr. Tetzschner
Arrestforvarer
Skjern Kreds

Carl Thamdrup
Dyrlæge
Skibby Kreds

Thaysen-Petersen
Dyrlæge
Maaløv Kreds

A S. Thorn
Frue
Hasle Kreds

P. A. Thorsen
Avlsbruger
Gudhjem Kreds

Torp-Pedersen
Overbetjent
Hjørring Kreds

Ernst Tranberg
Godsejer
Tarm Kreds

N. Trøgelborg
Gaardejer
Jelling Kreds

C. F. Tvermoes
Jægermester
Lyngby Kreds

Sigismund Ulrich
Godsejer
Stenstrup Kreds

FORENINGENS FORMÆND 1875—1925.

Haxthausen, F. W. A. von, Kammerherre, Ordensmarskal	$^{20}/_{11}$ 1875	— $^{27}/_{4}$ 1888
Lembcke, J. Chr., Etatsraad	$^{15}/_{6}$ 1888	— $^{14}/_{2}$ 1907†
Stamm, C. H., Skoleinspektør	$^{19}/_{2}$ 1907	— $^{25}/_{4}$ 1914
Larsen, Svend, Overdyrlæge	$^{25}/_{4}$ 1914	— $^{27}/_{9}$ 1915
Stamm, C. H., Skoleinspektør	$^{27}/_{9}$ 1915	— $^{17}/_{5}$ 1918
Fischer, J. F., Professor	$^{30}/_{8}$ 1918	— $^{3}/_{6}$ 1919
Brammer, G. P., Generalintendant	$^{3}/_{6}$ 1919	— $^{25}/_{11}$ 1924†
Degen, A. A, Overintendant, Kontorchef	$^{3}/_{12}$ 1924	—

BESTYRELSESMEDLEMMER 1875—1925.

Haxthausen, F. W. A. von, Kammerherre, Ordensmarskal	$^{20}/_{11}$ 1875	— $^{27}/_{4}$ 1888
Torp, Y., Generalkrigskommissær	$^{20}/_{11}$ 1875	— $^{10}/_{7}$ 1876
Krieger, J. C., Kammerherre, Oberst	$^{20}/_{11}$ 1875	— $^{10}/_{7}$ 1876
Lønborg, C. J. F., Oberst	$^{20}/_{11}$ 1875	— $^{10}/_{7}$ 1876
Weiss, W., Premierløjtnant	$^{20}/_{11}$ 1875	— $^{22}/_{1}$ 1882
Schmidt, Viggo, Civilingeniør, Løjtnant	$^{20}/_{11}$ 1875	— $^{4}/_{12}$ 1883
Dannemand, Lehnsgreve	$^{10}/_{7}$ 1876	— $^{18}/_{12}$ 1885
Buchardt, F. F., Partikulier	$^{10}/_{7}$ 1876	— $^{1}/_{8}$ 1903
Westring, G. F., Korpsdyrlæge	$^{10}/_{7}$ 1876	— $^{1}/_{5}$ 1877
Schytte, W., Overretssagfører	$^{10}/_{7}$ 1876	— $^{8}/_{11}$ 1880
Pio, Jean, Professor	$^{10}/_{7}$ 1876	— $^{12}/_{1}$ 1884†
Lembcke, J. Chr., Etatsraad	$^{10}/_{7}$ 1876	— $^{14}/_{2}$ 1907†
Hoffgaard, C., Distriktsforstander	$^{10}/_{7}$ 1876	— $/_{10}$ 1889†
Rom, N. C., Redaktør	$^{10}/_{7}$ 1876	— $^{3}/_{9}$ 1886
Jørgensen, H. C., Vognmand	$^{1}/_{5}$ 1877	— $^{8}/_{9}$ 1881†
Bauditz, S., Oberstløjtnant	$^{8}/_{11}$ 1880	— $^{6}/_{7}$ 1896†
Hegel, J., Forlagsboghandler	$^{30}/_{11}$ 1880	— $^{24}/_{4}$ 1897
Schiellerup, L. G., Prokurator	$^{30}/_{11}$ 1880	— $^{20}/_{2}$ 1883
Lange, A. G. J., Kancelliraad, Revisor	$^{30}/_{11}$ 1880	— $^{29}/_{3}$ 1902†
Holst, Fritz, Oberst	$^{14}/_{11}$ 1881	— $^{5}/_{2}$ 1886
Foss, C. Th., Overkrigskommissær	$^{28}/_{2}$ 1882	— $^{27}/_{9}$ 1883†

Petersen, V. C., Justitsraad	$^{20}/_{2}$ 1883	— $^{16}/_{5}$ 1898
Petersen, H., Partikulier	$^{4}/_{12}$ 1883	— $^{22}/_{11}$ 1913†
Jürgensen, C. P., Professor	$^{19}/_{12}$ 1884	— $^{24}/_{11}$ 1911
Juul, V. F., Slagtermester	$^{19}/_{12}$ 1884	— $^{15}/_{10}$ 1892
Cold, Dan, Justitsraad, Dr. med.	$^{18}/_{12}$ 1885	— $^{1}/_{5}$ 1902†
Brøchner Larsen, Skoleinspektør	$^{5}/_{2}$ 1886	— $^{29}/_{11}$ 1891†
Herold, C., Overretsprokurator	$^{3}/_{9}$ 1886	— $^{19}/_{2}$ 1894
Carlson, C. F. J., Rentier	$^{3}/_{8}$ 1888	— $^{24}/_{8}$ 1897†
Ramsault, C., Direktør	$^{18}/_{4}$ 1890	— $^{12}/_{4}$ 1897†
Collin, Jonas, Etatsraad, Cand. mag.	$^{15}/_{10}$ 1892	— $^{9}/_{6}$ 1905
Bøggild, E., Overretsassessor	$^{5}/_{2}$ 1892	— $^{2}/_{10}$ 1905†
Shaw, Ch., Højesteretssagfører	$^{19}/_{2}$ 1894	— $^{15}/_{12}$ 1894
Hauberg, S., Direktør	$^{15}/_{12}$ 1894	— $^{19}/_{7}$ 1899
Holst, Fritz, Oberst	$^{28}/_{4}$ 1897	— $^{31}/_{5}$ 1909†
Hyrup, C. C. F. P., Kontorchef	$^{28}/_{4}$ 1897	— $^{25}/_{9}$ 1915
Lind, J., Proprietær	$^{28}/_{4}$ 1897	— $^{8}/_{4}$ 1898†
Seeler, I. C., Kgl. Overberider	$^{28}/_{4}$ 1897	— $^{27}/_{2}$ 1905†
Grove, A., Oberstløjtnant	$^{16}/_{5}$ 1898	— $^{14}/_{6}$ 1900
Rosendahl, W. T., Krigsassessor	$^{8}/_{9}$ 1898	— $^{29}/_{4}$ 1918
Larsen, Svend, Overdyrlæge	$^{19}/_{7}$ 1899	— $^{22}/_{5}$ 1916
Stützer, C. H., Overretssagfører	$^{14}/_{6}$ 1900	— $^{29}/_{6}$ 1910
Egede-Lund, H. P., Oberst	$^{10}/_{5}$ 1902	— $^{30}/_{9}$ 1912
Roth, H. N., Ritmester	$^{14}/_{5}$ 1902	— $^{8}/_{7}$ 1902†
Hofmann-Bang, C. A., Direktør	$^{30}/_{8}$ 1902	— $^{1}/_{9}$ 1905†
Krabbe, Th., Læge	$^{1}/_{8}$ 1903	— $^{23}/_{3}$ 1914
Stamm, C. H., Skoleinspektør	$^{6}/_{5}$ 1905	—
Møller, Fr., Grosserer	$^{9}/_{6}$ 1905	— $^{21}/_{5}$ 1917
Thrue, C. C. A., Overintendant	$^{9}/_{6}$ 1905	—
Jensen, Julius, Købmand	$^{28}/_{4}$ 1906	—
Collin, B., Etatsraadinde	$^{8}/_{10}$ 1907	— $^{22}/_{5}$ 1916
Zytphen Adeler, C., Baron	$^{15}/_{6}$ 1909	— $^{8}/_{7}$ 1915†
Møller, S. Chr., Kaptajn	$^{29}/_{6}$ 1910	— $^{1}/_{4}$ 1911
Møller, Heinr. A., Overretssagfører	$^{25}/_{10}$ 1911	— $^{25}/_{9}$ 1915
Lassen, V., Sagfører	$^{24}/_{11}$ 1911	— $^{27}/_{2}$ 1913†
Hagerup, E. H., Forlagsboghandler	$^{26}/_{4}$ 1912	— $^{25}/_{9}$ 1915
Matthissen, Bendix, Slagtermester	$^{7}/_{3}$ 1913	—
Jørgensen, H. P., Vognmand	$^{10}/_{12}$ 1913	— $^{23}/_{3}$ 1921†
Beyer, Petrus, Læge	$^{23}/_{3}$ 1914	— $^{21}/_{5}$ 1917
Knudsen, I. C., Dyrlæge, Inspektør	$^{27}/_{8}$ 1915	—
Fischer, J. F., Professor	$^{25}/_{9}$ 1915	— $^{31}/_{5}$ 1920

Dyrlund, F., Overretssagfører	25/9	1915 –	22/6	1922
Grut-Hansen, C., Proprietær	25/9	1915 –	21/5	1917
Rerup, W., Frk., Grosserer	22/5	1916 –		
Nielsen, K. M., Hospitalsdirektør	22/5	1916 –	26/5	1919
Gyldenfeldt, C. S., Politiinspektør	21/5	1917 –	26/5	1919
Kofoed, K. H., Raadsformand, Adjunkt	21/5	1917 –	6/5	1921
Andersen, Lars, Direktør	21/5	1917 –		
Dahl, J. P. F. D., Oberst	29/4	1918 –		
Mellerup, E., Politiassistent	26/5	1919 –		
Brammer, G. P., Generalintendant	26/5	1919 –	25/11	1924†
Marott, E., Redaktør	31/5	1920 –		
Sporon-Fiedler, F., Hofjægermester	6/5	1921 –	30/6	1924
Mortensen, H. E., Vognmand	6/5	1921 –		
Levinsen, Carl T., Overretssagfører	22/5	1922 –		
Freuchen, Dagmar, Frue	30/5	1924 –		
Degen, A. A., Overintendant, Kontorchef	3/12	1924 –		

SEKRETÆRER.

Schytte, W., Overretssagfører	20/11	1875 –	5/5	1877
Lembcke, J. Chr., Kammerraad	5/5	1877 –	6/1	1885
Petersen, V. C., Justitsraad	6/1	1885 –	15/5	1897
Jørgensen, P., Kaptajn	15/5	1897 –	4/7	1897
Thomsen, F. A. H., Løjtnant	4/7	1897 –	1/4	1900
Rothstein, J., Løjtnant	1/4	1900 –	1/4	1911
Møller, S. Chr., Kaptajn	1/4	1911 –	15/11	1912†
Brammer, G. P., Overintendant	1/2	1913 –	1/7	1918
Enrum, K. E., Dyrlæge	1/10	1918 –	1/9	1919
Degen, A. A., Overintendant	1/9	1919 –	1/7	1923
Christensen, R. V., Kaptajn	1/9	1923 –		

DYREVENNENS REDAKTØRER.

Lembcke, J. Chr., Etatsraad	1/1	1880 –	1/1	1903
Rothstein, J., Løjtnant	1/1	1903 –	1/4	1911
Møller, S. Chr., Kaptajn	1/4	1911 –	15/11	1912†
Thamdrup, J. C. M., Kommunelærer	15/11	1912 –	1/2	1913
Brammer, G. P., Overintendant	1/2	1913 –	1/7	1918
Thamdrup, J. C. M., Kommunelærer	1/7	1918 –		

INDLEDNINGEN samt Afsnittene:
DYREVÆRNELOV
BRANDPOLITILOV
TRANSPORT
VIVISEKTIONSLOV
DEN PRAKTISKE VIRKSOMHED og
FORTEGNELSEN OVER BESTYRELSESMEDLEMMER m. fl.
er udarbejdet af Foreningens Formand, Kontorchef i Krigsministeriet,
Overintendant DEGEN.

Afsnittene:
SLAGTNING
JAGTLOVGIVNING
DEN VETERINÆRE POLIKLINIK
DYREHOSPITALET
UNGDOMSARBEJDET
DYREVENNEN
MEDLEMMER OG MIDLER samt
KREDSE OG KREDSFORMÆND
er udarbejdet af »Dyrevennen«s Redaktør,
Kommunelærer THAMDRUP.

Illustrationerne er udført af Kunstmaler K. HANSEN-REISTRUP.

Festskriftet er trykt i TH. THRUES BOGTRYKKERI, Aarhus.

